

Llywodraeth y DU

Adeiladu Ein Cenedl Niwclear

Ymateb y Llywodraeth i'r Adolygiad
Rheoleiddio Niwclear 2025

© Hawlfraint y Goron 2026

Mae'r cyhoeddiad hwn wedi'i drwyddedu o dan delerau'r Drwydded Llywodraeth Agored v3.0 oni nodir yn wahanol. I weld y drwydded hon, ewch i nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/version/3.

Lle rydym wedi nodi unrhyw wybodaeth hawlfraint trydydd parti, bydd angen i chi gael caniatâd gan ddeiliaid yr hawlfraint dan sylw.

Cynnwys

Rhagair y Prif Weinidog	4
Crynodeb gweithredol	6
Amcan 1: Adfywio sector niwclear Prydain	8
Strwythurau a Diwylliant Sefydliadol	8
Symleiddio strwythurau rheoleiddio niwclear	8
Adfer cymesuredd i'r sector	9
Ailosod diwylliant sefydliadol	11
Gallu, cadw staff ac arloesedd	12
Dal y Llywodraeth a'r Diwydiant yn atebol	13
Cysoni Rhyngwladol	13
Amcan 2: Symleiddio cynllunio ac asesiadau amgylcheddol	15
Diogelu natur a'r amgylchedd mewn ffordd fwy strategol a chymesur	16
Rheoliadau Cynefinoedd	16
Asesiadau Effaith Amgylcheddol	16
Tirweddau gwarchodedig ac Elw Net Bioamrywiaeth	17
Diwygio a chyflymu sylfeini'r system gynllunio	17
Diwygio adolygiad barnwrol	19
Gwneud i'r system gynllunio a thrwyddedu amgylcheddol weithio ar gyfer niwclear	20
Dosbarthu a lleoli fflyd	20
Cyfiawnhad rheoleiddiol	20
Trwyddedu amgylcheddol	21
Datgomisiynu a rheoli gwastraff	21
Casgliad	23
Atodiad A: Cynlluniau gweithredu	24
Atodiad B: Rhestr o dalfyriadau	49

Rhagair y Prif Weinidog

Mae pobl yn anghofio bod pŵer niwclear yn rhan o dreftadaeth ddiwydiannol Prydain. Prydain oedd y pŵer niwclear sifil cyntaf. Calder Hall, yn Cumbria, yr orsaf bŵer niwclear ar raddfa fasnachol gyntaf yn y byd. Ond dim ond y dechrau oedd hynny. Yn y degawd dilynol, fe wnaethon ni adeiladu 21 o adweithyddion. Nid camgymeriad argraffu yw hynny. Ar ddiwedd y 1950au a thrwy'r 1960au, adeiladodd Prydain 21 o adweithyddion niwclear mewn ychydig o dan ddegawd. Fe wnaethon ni hefyd adeiladu'r rhan fwyaf o'n rhwydwaith traffyrdd a llawer o drefi newydd. A hyn mewn Prydain a oedd newydd sefydlu parciau cenedlaethol ym mhob cornel o Loegr a Chymru, o Ardal y Llynnoedd i'r South Downs; Northumberland i Arfordir Sir Benfro.

Mae gwersi ein hanes yn glir: gall Prydain gael diwydiant niwclear llwyddiannus, gallwn adeiladu gorsafoedd pŵer yn gyflym ac nid oes angen iddo fygwth ein hetifeddiaeth naturiol ogoneddus. Yn anffodus, dros amser, mae'r gwersi hyn wedi'u hanghofio. Mae'r DU wedi cael trafferth dod â gorsafoedd pŵer niwclear newydd ar-lein ar y cyflymder, y raddfa neu'r gost sydd eu hangen i ddiwallu ein hanghenion ynni yn y dyfodol. Yn wir, nid ydyn ni wedi cwblhau adweithydd niwclear masnachol ers Sizewell B ym 1995. Mae ein prosesau rheoleiddio, amgylcheddol a chynllunio wedi dod yn rhy dameidiog, yn rhy ofalus ac yn rhy araf, gan gynyddu costau. Mae prosiectau'n aml yn cael eu gohirio. Ac mae'r ffordd rydym yn amddiffyn natur wedi dirywio i fod yn system wrthwynebus sy'n gweld adeiladu a natur fel cystadleuaeth swm sero, gyda rhai cyfranogwyr yn amddiffyn rheoliadau, nid natur ei hun.

Y canlyniad cyffredinol yw ein bod yn mynd yn sownd mewn prosesau nad ydynt mewn gwirionedd yn darparu diogelwch niwclear ychwanegol na gwarchodaethau i natur. Mae hyn yn arafu datblygiad, ac ni allai'r costau i bobl sy'n gweithio fod yn gliriach: dibyniaeth ar farchnad tanwydd ffosil anwadal sy'n tagu ein safonau byw a'n diogelwch economaidd yn rheolaidd. Rydym wedi gweld hynny yn yr Wcraïn ac rydym yn ei weld eto yn Iran. Mae'r ffordd ymlaen yn glir: annibyniaeth ynni trwy ynni Prydeinig cartref. Mae gorsafoedd pŵer niwclear newydd yn rhan hanfodol o hyn.

Ac mae'r adroddiad gan John Fingleton yn dangos sut y gallwn gyflawni'r amcan hanfodol hwn yn gyflym, dychwelyd at ein treftadaeth ddiwydiannol niwclear, a chreu miloedd o swyddi yn y broses.

Mae'r ddogfen hon yn nodi ein hymateb i'r adroddiad hwnnw. Ac rydw i am gofnodi fy niolch i John Fingleton a'r Tasglu am asesiad gonest ac angenrheidiol o'n rhaglenni niwclear sifil ac amddiffyn. Mae eu neges yn glir ac yn ysgogol. Mae gan Brydain arbenigedd niwclear dwfn. Mae ein diwydiant niwclear yn un o'r rhai mwyaf diogel yn y byd. Mae'n garbon isel. Mae'n cefnogi ein diogelwch cenedlaethol. Nid yw'n bygwth natur, bywyd gwyllt na harddwch digymar ein tirweddau. Ond rhaid i ni wneud yn llawer gwell.

Rydym ni'n derbyn yr her honno. Fis Tachwedd diwethaf, cyhoeddais gyfeiriad strategol i'r sector niwclear. Gofynnais iddynt foderneiddio ac ehangu ein sectorau niwclear sifil ac amddiffyn. Mae fy rhesymeg yn syml. Mae'r byd wedi dod yn fwy peryglus ac rydym yn wynebu bygythiadau i'n diogelwch cenedlaethol ac economaidd sy'n ddigynsail yn y cof diweddar. Ar gyfer annibyniaeth ynni strategol, diogelwch cenedlaethol a'r hinsawdd, mae diwydiant niwclear estynedig yn hanfodol. Rhaid inni gynnal ein hatalfa niwclear, moderneiddio ein fflyd niwclear a dod oddi ar y rholercoster tanwydd ffosil. Dyma flaenoriaethau strategol mawr i'r

Deyrnas Unedig. Ac rydw i'n disgwyl i reoleiddwyr a diwydiant yn awr i drin cyflenwi niwclear gyda hynny mewn golwg.

Ar ben hynny, fel mae ein hymateb yn ei egluro – rydyn ni wedi gosod amserlen ddiwygio uchelgeisiol i gadw ein rhan ni o'r fargen. Mae gan oedi gost, felly rydyn ni'n ymrwymo i weithredu popeth erbyn diwedd 2027, yn amodol ar amserlenni deddfwriaethol. Nid dadreoleiddio yw hyn. Mae'n rheoleiddio mwy craff. Mae'n canolbwyntio ar risg wirioneddol. Mae wedi'i wreiddio mewn tystiolaeth. Ac mae wedi'i gynllunio i sicrhau bod cyflawni ein blaenoriaeth strategol yn cyflymu ar yr un pryd ag yr ydyn ni'n amddiffyn natur yn fwy effeithiol.

Ond ni all y llywodraeth gyflawni hyn ar ei phen ei hun. Fel y gwnaeth y Tasglu'n glir, rhaid i ddiwydiant a rheoleiddwyr yn awr ddangos arweinyddiaeth a pherchnogaeth o'u diwylliant i wneud yn siŵr ein bod yn cyflymu'r cyflawni. Dylai pawb yn y system gymhwyso prawf syml: os yw penderfyniad yn ychwanegu cost ac oedi heb fawr o fudd ystyrlon, ni ddylid bwrw ymlaen ag ef.

Mae'r ddisgyblaeth honno'n hanfodol. Oherwydd y mae'r wobr yn ddeniadol. Gallwn adeiladu Prydain sy'n adennill ei lle fel cenedl niwclear flaenllaw. Gallwn amddiffyn ein harddwch naturiol. Gallwn gryfhau ein diogelwch cenedlaethol. Gallwn ddarparu ynni Prydeinig glân a chynhenid. Gall fod yn ddiogel, yn rhatach ac yn fwy diogel. Rydym wedi gwneud y cyfan o'r blaen a gallwn ei wneud eto. Gallwn ddod yn genedl niwclear. Y cynllun hwn yw'r cam pendant cyntaf tuag at y nod hwnnw.

Keir Starmer

Prif Weinidog y Deyrnas Unedig

Crynodeb gweithredol

Ym mis Ionawr 2025, comisiynodd y Prif Weinidog [Dasglu Rheoleiddio Niwclear](#) annibynnol, dan arweiniad yr economegydd John Fingleton, i edrych ar sut i foderneiddio a chryfhau system reoleiddio'r DU ar gyfer niwclear sifil ac amddiffyn. Cyhoeddodd y Tasglu ei [adroddiad](#) terfynol ym mis Tachwedd 2025, gan nodi 47 o argymhellion. Yn y Gyllideb, derbyniodd y Canghellor egwyddor yr holl argymhellion, ac rydym eisoes wedi dechrau eu gweithredu. Mae'r ymateb hwn yn nodi rhaglen ddiwygio gynhwysfawr ac uchelgeisiol a fydd yn mynd ymhellach o lawer. Byddwn yn gweithredu'r rhaglen hon trwy ddau amcan, pob un yn rhan o'r adroddiad. Mae ein cenhadaeth yn glir: sicrhau y gall y sector niwclear gyfrannu at ein diogelwch ynni a chenedlaethol a gyrru twf economaidd wrth amddiffyn a gwella natur a chynnal aliniad Prydain â safonau diogelwch rhyngwladol.

Rydym wedi ymrwmo i weithredu'r argymhellion hyn cyn gynted â phosibl. Lle mae angen deddfwriaeth i'w rhoi ar waith, byddwn yn gwneud hynny cyn gynted â phosibl a chyn diwedd 2027, yn amodol ar amseriadau seneddol. Os yn bosibl, tra bo deddfwriaeth yn yr arfaeth, byddwn yn gweithredu mesurau dros dro i ddarparu manteision cyflym i'r sector. Er na wnaeth y Tasglu argymhellion ar gyfer y Llywodraethau Datganoledig, rydym wedi ymrwmo i ynni niwclear ledled y DU, fel yr ydym wedi'i ddangos gyda'n cynlluniau ar gyfer fflyd Adweithydd Modiwlaid Bach (SMR) yn Wylfa, ac felly byddwn yn gweithio'n agos gyda nhw i sicrhau y gallant hwythau elwa o fanteision y diwygiadau hyn.

Amcan 1: Adfywio sector niwclear Prydain

Byddwn yn arwain y sector i oes newydd o wneud penderfyniadau cymesur, yn seiliedig ar risg. Byddwn yn symleiddio'r strwythurau rheoleiddio cymhleth i alluogi gwneud penderfyniadau cyflymach a chliriach, ac yn cryfhau atebolrwydd ar draws amddiffyn a niwclear sifil. Rydym yn rhoi amcan statudol i'r Swyddfa Rheoleiddio Niwclear (ONR) i hyrwyddo cyflawni ein nodau twf, hinsawdd a diogelwch cenedlaethol, ac yn rhesymoli'r dirwedd reoleiddio - gan gynnwys trwy uno'r Rheoleiddiwr Diogelwch Niwclear Amddiffyn (DNSR) a'r ONR, gan barhau i amddiffyn diogelwch cenedlaethol a'n cytundebau rhyngwladol. Byddwn yn sicrhau bod safonau diogelwch yn parhau i fod yn unol â normau rhyngwladol tra'n cael eu cymhwyso'n gymesur, gan gynnwys mewn perthynas â chost. Byddwn yn dadansoddi chwyddiant canllawiau rheoleiddio lle mae'n mynd y tu hwnt i orfodi dyletswyddau cyfreithiol ar ddiwydiant. Nid yw ein huchelgais niwclear yn cyfateb i nifer y gweithwyr medrus rydym yn eu hyfforddi, a byddwn yn cynyddu ein hymdrechion trwy Gynllun Sgiliau Niwclear estynedig a gwell, gyda mwy o ffocws ar sgiliau digidol. Byddwn hefyd yn alinio ein buddsoddiad sgiliau ehangach i sicrhau bod gennym y gweithlu adeiladu i gadw i fyny â'n huchelgeisiau Cenedl Niwclear. Er mwyn ein dal ein hunain a'r sector yn atebol drwy'r newid radical hwn, byddwn yn sefydlu'r Panel Gweithredu Rheoleiddio Niwclear (NRIP), gyda'r cyfarfod cyntaf i'w gynnal ym mis Mehefin 2026.

Amcan 2: Sicrhau cynllunio ac asesiadau amgylcheddol effeithiol

Byddwn yn gweithredu diwygiadau newydd i'n system gynllunio ac yn gwella prosesau cydymffurfio aneffeithiol ac sy'n aml yn ddyblyg, gan gynnal ein hymrwymiad diysgog i ganlyniadau amgylcheddol cadarnhaol. Bydd y diwygiadau hyn yn well ar gyfer ynni niwclear newydd ac ar gyfer natur. Byddwn yn gwella'r ffordd y cymhwysir Rheoliadau Cynefinoedd 2017, ac yn archwilio cyflwyno Cynlluniau Cyflawni Amgylcheddol (EDPau) penodol i ynni niwclear i gyflymu'r ddarpariaeth a sicrhau canlyniadau amgylcheddol strategol gwell. Rydym hefyd yn symleiddio'r gyfundrefn Asesiad Effaith Amgylcheddol (EIA) trwy gyhoeddi ein [cynllun strategol](#) i weithredu Adroddiadau Canlyniadau Amgylcheddol erbyn mis Rhagfyr 2027. Rydym yn dwysáu ein hymdrechion i gyflymu'r broses gynllunio ar gyfer Prosiect Seilwaith o Arwyddocâd Cenedlaethol (NSIP). Yn olaf, rydym yn adeiladu ar ddiwygiadau presennol i adolygiad barnwrol, i foderneiddio'r gyfundrefn costau i hawlwyr flaenoriaethu heriau cyfreithiol â theilyngdod.

Amcan 1: Adfywio sector niwclear Prydain

Strwythurau a Diwylliant Sefydliadol

Mae'r Tasglu'n ddi-flewyn-ar-dafod yn ei asesiad: ni fydd model rheoleiddio presennol Prydain, a'r ymddygiadau cyffredinol yn y sector, yn cefnogi graddfa a chyflymder y ddarpariaeth niwclear sydd ei hangen. Mae diwylliant o osgoi risg yn ymestyn ein cymhwysiad o'r egwyddor Mor Isel ag y Bo'n Rhesymol Ymarferol (ALARP) y tu hwnt i'r hyn sy'n gymesur. Ni all y system wneud y gorau o fanteision cymdeithasol a hinsawdd ynni niwclear carbon isel, diogel. Lle mae rheoleiddwyr yn anghytuno, nid oes gan neb y pŵer i ymyrryd. Os na allwn atal newid hinsawdd, bydd yr amgylchedd y mae deiliaid dyletswyddau a rheoleiddwyr â bwriadau da yn ceisio ei amddiffyn yn dioddef difrod anadferadwy. Mae pŵer niwclear yn hanfodol i'n twf, ynni glân, a chenadaethau amgylcheddol, ac mae ein hatalfa niwclear yn sylfaenol i'n diogelwch cenedlaethol. Mae gan oedi gost.

Rydym yn newid y system. Byddwn yn ailweirio'r fframwaith rheoleiddio ac yn gweithio gyda'r sector i warantu dull mwy cymesur o ddiogelwch a diogelu'r amgylchedd yn well. Dechreuodd hyn gyda [llywio strategol](#) y Prif Weinidog i'r sector ar 26 Tachwedd 2025 ac mae'n parhau gyda'r ymateb hwn.

Symleiddio strwythurau rheoleiddio niwclear

Mae ein fframwaith rheoleiddio niwclear yn aneglur, yn ddyblyg, ac nid yw'n rhoi cymhellion i'r canlyniadau cywir. Byddwn yn ei ddiwygio drwy broses tri cham: yn gyntaf, drwy sicrhau bod gan yr ONR y pwerau cywir mewn deddfwriaeth; yn ail, drwy uno'r ONR a'r DNSR; ac yn drydydd, drwy sefydlu Comisiwn Niwclear newydd.

Mae gan yr ONR bum diben a nodir yn y gyfraith sy'n cwmpasu iechyd a diogelwch niwclear a chonfensiynol ar safleoedd niwclear, diogelwch, mesurau diogelwch, a chludo deunyddiau ymbelydrol. Ond nid oes ganddo'r gallu ar hyn o bryd i ystyried manteision cymdeithasol ehangach sylweddol pŵer niwclear yn ei broses gwneud penderfyniadau. Byddwn yn deddfu i newid hynny, gan roi'r gallu i'r ONR ystyried ffactorau strategol – diogelwch cenedlaethol, hinsawdd, a thwf economaidd – wrth gyflawni ei swyddogaethau. Byddwn yn sicrhau bod ein diwygiadau yn cefnogi'r ONR a'r sector i barhau â dull rheoleiddio sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau (argymhelliad 1).

Ar hyn o bryd, mae gwahanol fframweithiau rheoleiddio ar gyfer niwclear sifil ac amddiffyn. Byddwn yn uno'r DNSR a'r ONR i ffurfio un fframwaith rheoleiddio niwclear (argymhelliad 4). Bydd hyn yn caniatáu inni rannu adnoddau ac arbenigedd a chyflawni effeithlonrwydd sylweddol drwy'r uno hwn, gan gynnal wal dân ar gyfer diogelwch cenedlaethol hanfodol. Bydd cynlluniau terfynol ar gyfer yr uno yn cael eu cyflwyno erbyn Hydref 2026.

Fodd bynnag, mae'r problemau'n mynd yn ddyfnach nag unrhyw reoleiddiwr sengl. Mae'r ONR yn un o sawl gwneuthurwr penderfyniadau ar unrhyw raglen ymholliad niwclear, ac nid oes un corff a all gymrodeddu rhwng rheoleiddwyr. Byddwn yn deddfu i sefydlu Comisiwn Niwclear,

gan sefydlu un corff gwneud penderfyniadau ar y cyd sydd â'r pŵer i ddatrys unrhyw faterion rheoleiddio na all rheoleiddwyr unigol gytuno arnynt (argymhelliad 2). Bydd gan y Comisiwn fandad i weithredu ar faterion dadleuol sy'n effeithio ar niwclear sifil ac amddiffyn. Bydd hyn yn mynd i'r afael â'r oedi a'r cynnydd mewn costau y gellir ei osgoi sy'n deillio o'r trefniant presennol.

Bydd sefydlu'r comisiwn yn cymryd amser os ydym am wneud hynny'n iawn. Gan fod cost i oedi, bydd y broses newid yn dechrau ar unwaith. O fis Mawrth 2026, byddwn yn cyflwyno model rheoleiddiwr arweiniol i'r sector (argymhelliad 3). Lle mae nifer o reoleiddwyr yn ymwneud â phrosiectau niwclear sylweddol, bydd yr ONR yn gweithredu fel yr unig bwynt cyswllt i ddatblygwyr a gweithredwyr. Bydd hyn yn mynd i'r afael ag un o feirniadaethau mwyaf cyffredin y diwydiant: nad oes unrhyw sefydliad yn arwain ar gydlynu penderfyniadau rheoleiddio, a bod datblygwyr yn cael eu gadael yn ddiog tra bod rheoleiddwyr yn cymodi eu safbwyntiau. Bydd ein glasbrint ar gyfer y Comisiwn yn cael ei lywio gan ein profiad o weithredu'r model hwn.

Adfer cymesuredd i'r sector

Mae'r Tasglu'n glir bod angen ailosodiad arnom ar gymesuredd. Mae gweithredu argymhellion 5 i 10 yn ganolog i gyflawni hynny, a bydd llwyddiant wrth gyflawni'r ailosodiad hwn yn gofyn i'r llywodraeth, rheoleiddwyr a'r diwydiant chwarae eu rhan. Byddwn yn cydweithio i ddatblygu, llofnodi a chyhoeddi Cynllun Gweithredu Cymesuredd a rennir erbyn Haf 2026. Bydd hyn yn ategu [Ffyrdd o Weithio – egwyddorion i arwain y defnydd o ALARP a BAT yn y diwydiant niwclear](#) a gyhoeddwyd yn ddiweddar. Rhaid i'r Cynllun fod yn ymdrech ar y cyd wirioneddol: Bydd y Llywodraeth yn arwain ar weithredu argymhellion 6, 8, 9. Rydym yn disgwyl i'r diwydiant, deiliaid dyletswyddau a rheoleiddwyr fod yn berchen ar weithredu 5, 7, a 10.

Diffinio risg

Rhan sylfaenol o'r Cynllun Gweithredu fydd sicrhau bod risg yn cael ei hasesu mewn ffordd gymesur. Mae Fframwaith Goddefgarwch Risg yr Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch (HSE) 1988 yn nodi'r cysyniadau o risgiau 'derbyniol yn fras', 'goddefadwy', ac 'annioddefol'. Diffinnir y termau'n eang i ddarparu hyblygrwydd a darparu ar gyfer arloesedd, ac mae'r Fframwaith yn offeryn uchel ei barch ar gyfer rheoli risg. Fodd bynnag, mae dehongliad y sector niwclear o'r cysyniadau ynddo wedi symud dros amser, gan fynd yn rhy ofalus heb welliannau diogelwch ystyrion. Mae canllawiau'r ONR yn cyfuno'r amwysedd hwn â'r model Llinol Di-drothwy (LNT) o amlygiad i ymbelydredd i ddiffinio targed dos ymbelydredd i'r cyhoedd o safleoedd niwclear fel 0.02mSv. Mae hyn yn rhy geidwadol o ystyried mai'r dos blyneddol cyfartalog i berson yn y DU o bob ffynhonnell yw 2.6 mSv.¹ Mae hyn yn tywys rheoleiddwyr i orfodi uwchraddiadau diogelwch lle nad oes unrhyw fuddion iechyd, ar gost sylweddol i'r sector niwclear ac felly'r cyhoedd.

---

¹ Radiation Protection Services 'Ionising radiation exposure of the UK population', cyhoeddwyd Mehefin 2025.

I fynd i'r afael â hyn, byddwn yn cynnull panel cyngori arbenigol annibynnol i archwilio sut mae'r sector niwclear yn cymhwyso'r Fframwaith ac i ddiffinio'n glir y telerau ar gyfer eu cymhwyso yn y sector. Nid yw hyn yn golygu diwygio'r model LNT, sef y safon ryngwladol, a'r pecyn cymorth gorau sydd ar gael gennym, ac nid ydym yn adolygu'r terfynau dos cyfreithiol a nodir yn Rheoliadau Ymbelydredd Ïoneiddio 2017 na'r Fframwaith Goddefgarwch Risg ei hun. Bydd y panel yn adrodd erbyn mis Mehefin 2026 (argymhelliad 6). Bydd y rheoleiddwyr niwclear yn ystyried ac yn gweithredu fel y bo'n briodol y llywio gan y panel yn eu canllawiau rheoleiddio, gan sicrhau bod y DU yn cynnal yr aliniad presennol â normau rhyngwladol. Bydd y datganiad hwn yn egluro'r disgwyliadau ar gyfer risgiau islaw'r rhanbarth derbyniol yn fras. Os yw'r llywodraeth o'r farn nad yw hyn yn cyflawni'r canlyniad a fwriadwyd gan yr argymhelliad, byddwn yn cymryd camau ychwanegol i sicrhau bod hyn yn cael ei gyflawni.

Mewn rhai achosion, nid yw'r ddeddfwriaeth sy'n sail i'r drefn reoleiddio ei hun yn glir. Mae Deddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith (HSWA) yn ei gwneud yn ofynnol i ddeiliaid dyletswyddau amddiffyn pobl rhag risgiau 'cyn belled ag y bo'n rhesymol ymarferol'. Mae cyfraith achosion berthnasol yn cyfeirio at gymryd mesurau i leihau'r risgiau hynny sydd yn rhagweladwy ac nid yn ddibwys, ar yr amod nad yw'r budd o ran lleihau risg yn 'anghymesur iawn' i'r gost, yr amser neu'r ymdrech sydd ei angen i weithredu'r mesur. Nid yw'r term hwn wedi'i ddiffinio yn y gyfraith. Byddwn yn ei ddiffinio mewn deddfwriaeth i'w gwneud hi'n haws i gyflogwyr yn y diwydiant niwclear benderfynu beth mae'n ei olygu yn ymarferol (argymhelliad 8). Byddwn yn ymgynghori erbyn Haf 2026 i sicrhau bod unrhyw opsiwn a fabwysiadwn yn cynnal lefel amddiffyniad y cyhoedd a gweithwyr, a byddwn yn bwriadu cwblhau unrhyw newidiadau cyn diwedd 2026.

Yn olaf, bydd yr ONR ac Asiantaeth yr Amgylchedd (EA) yn cynnal adolygiad ar unwaith o'u canllawiau rhifyddol (argymhelliad 7) i adfer system reoleiddio wirioneddol heb ei rhagnodi sy'n cyd-fynd â'r defnydd diwygiedig o fframwaith goddefgarwch risg. Bydd y rheoleiddwyr yn ystyried ac yn gweithredu'r llywio gan y panel yn eu canllawiau rheoleiddio, gan sicrhau bod y DU yn cyd-fynd â normau rhyngwladol. Bydd adolygiad Egwyddorion Asesu Diogelwch (SAPau) a Chanllawiau Arolygu Technegol ac Asesu Technegol yr ONR yn egluro eu defnydd ac yn sicrhau cysondeb. Bydd yn gosod disgwyliad clir ar gyfer Arfer Da Perthnasol (RGP), sy'n amlinellu mai deiliaid dyletswyddau yw nodi RGP, gan gynnwys o ddiwydiannau perygl uchel eraill. Rydym yn gweithredu dull rheoleiddio sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau, a dylai'r rheoleiddwyr sicrhau bod eu canllawiau'n gyson â hyn. Byddwn yn cynnal archwiliadau rheolaidd i ddwyn rheoleiddwyr i gyfrif, ac yn disgwyl i'r canllawiau gael eu cyhoeddi ym mis Rhagfyr 2026. Bydd canllawiau'n offeryn hyblyg, nid yn rhestr wirio.

Troi canllawiau clir yn arfer cymesur

Mae gosod set glir o ddisgwyliadau drwy ddeddfwriaeth a chanllawiau o'r pwys mwyaf. Byddwn yn mynd ymhellach, gan weithio gyda'r diwydiant i wneud yn siŵr bod cymesuredd wedi'i ymgorffori yn ein strwythurau llywodraethu ein hunain a phrosesau'r diwydiant.

Mae achosion diogelwch, a gynhyrchir gan ddeiliaid dyletswyddau i ddangos dealltwriaeth o beryglon, risgiau a mesurau atal a rheoli risg, yn rhy fanwl ac yn gweithredu fel offer cydymffurfio rheoleiddiol. Byddwn yn gweithio gyda'r diwydiant i ailosod sut mae achosion

diogelwch yn cael eu cynhyrchu. Byddant yn ddatganiadau ymarferol cryno o ofynion diogelwch, sy'n eiddo i ddeiliaid dyletswyddau ac yn cael eu deall ganddynt, heb eu datblygu gan ymgynghoriaethau i dicio blychau ar gyfer rheoleiddwyr (argymhelliad 5).

Ar hyn o bryd, rheolir risgiau niwclear, fel y'u diffinnir gan achosion diogelwch, ar lefel rhaglen: nid yw'n ofynnol i ddeiliaid dyletswyddau ystyried sut mae eu lliniariadau risg yn effeithio ar raglenni deiliaid dyletswyddau eraill. Byddwn yn symud i ddull rheoli risg integredig, ar draws y fenter (argymhelliad 9). Bydd y Weinyddiaeth Amddiffyn (MoD) yn goruchwyllo rheoli risgiau ar gyfer y portffolio niwclear amddiffyn, a bydd yr Awdurdod Datgomisiynu Niwclear (NDA) yn rheoli risgiau ar gyfer y portffolio datgomisiynu niwclear sifil.

Rydym am weld diwedd ar brosesau rheoleiddio niwclear yn cael eu cymhwysu i beryglon confensiynol ar safleoedd niwclear lle nad oes gan y peryglon hynny unrhyw effaith ar ddiogelwch niwclear. Yn unol ag egwyddorion y Ffyrdd o Weithio (WoW), ni ddylai deiliaid dyletswyddau geisio gwneud trefniadau pwrpasol, ar gyfer gweithgareddau nad ydynt yn niwclear, fel sgaffaldiau neu offer codi, lle mae risgiau niwclear eisoes wedi'u cynnwys yn yr achos diogelwch niwclear. Byddwn yn cefnogi deiliaid dyletswyddau a rheoleiddwyr i adolygu eu trefniadau ar gyfer trefniadau risgiau radiologol a chonfensiynol gan gynnwys datgymhwysu amodau trwydded niwclear ar gyfer cyfleusterau a gweithgareddau lle nad ydynt yn berthnasol (argymhelliad 10).

Drwy gydweithio o dan Gynllun Gweithredu Cymesuredd, byddwn yn mynd i'r afael â'r argymhellion allweddol hyn ar y cyd, gan gynnal diogelwch a sicrhau ein bod yn parhau i fod yn unol â safonau rhyngwladol.

Ailosod diwylliant sefydliadol

O ystyried bod y materion hyn yn hanfodol i sicrhau defnydd effeithlon o arian cyhoeddus mewn prosiectau sifil ac amddiffyn y llywodraeth, mae'r Canghellor wedi ysgrifennu [llythyr](#) agored at y diwydiant a rheoleiddwyr niwclear yn egluro sut y byddwn yn arwain ailosodiad diwylliant sefydliadol ledled y sector (Argymhelliad 45).

Rydym yn disgwyl i reoleiddwyr a gweithredwyr y diwydiant gymhwysu rheoleiddio cymesur, sy'n seiliedig ar risg. Rydym yn disgwyl i'w harweinwyr asesu'r ffordd y mae eu sefydliad yn ymdrin â rheoli risg, mynd i'r afael â gor-euro wrth weithredu rheoliadau a herio eu hunain ynghylch a yw'r rhai sydd â'r dasg o reoli risg wedi'u grymuso'n briodol i wneud barn synhwyrol ar risg goddefadwy, neu a ddylai lleoliad neu fandad y gwneuthurwyr penderfyniadau hynny newid. Rydym wedi gofyn iddynt adrodd yn ôl o fewn chwe mis.

Trwy'r dull hwn, rydym yn gwahodd Byrddau ar draws rheoleiddwyr, diwydiant a chyrrff cyhoeddus i drin diwylliant fel ased strategol craidd, sy'n rhan annatod o berfformiad a rheoli risg, yn hytrach na rhwymedigaeth gydymffurfio gul. Bydd byrddau'n cael eu hannog i olrhain dangosyddion diwylliannol yn systematig, comisiynu asesiadau annibynnol rheolaidd, a sicrhau bod arweinyddiaeth yn gyson yn modelu ymddygiadau sy'n gyrru canlyniadau diogelwch o ansawdd uchel a chyflenwi effeithlon a rhagweladwy. Dyma gam cyntaf wrth ymateb yn uniongyrchol i ganfyddiad y Tasglu bod ymddygiadau sydd wedi hen ymsefydlu – fel osgoi risg gormodol, gweithdrefnoldeb ac amharodrwydd i herio – yn rhwystrau mawr i gyflawni

canlyniadau diogel, amserol a fforddiadwy sy'n amddiffyn pobl a'r amgylchedd yn effeithiol. Drwy ymgorffori disgwyliadau cyson a set offer gyffredin ar gyfer mesur a gwella diwylliant sefydliadol, byddwn yn ymgorffori safonau a rennir, yn hogi atebolrwydd ac yn galluogi her adeiladol, gan gryfhau disgyblaeth weithredol ar bob lefel (argymhellion 38, 45).

Gallu, cadw staff ac arloesedd

Cyrhaeddodd Sizewell B ei statws critigol gyntaf ym 1995. Aeth dwy flynedd ar hugain heibio cyn i'r dywarchen gael ei thorri yn Hinkley Point C. Yn ystod y cyfnod hwnnw, lleihaodd ein gweithlu medrus: ymddeolodd y rhan fwyaf, symudodd rhai i ddiwydiannau newydd, neu aeth rhai â'u sgiliau dramor. Rydym yn talu pris ailhyfforddi diwydiant ac ailadeiladu cadwyn gyflenwi i gefnogi'r ddarpariaeth yn Hinkley Point C. Mae angen i ni gymryd camau beiddgar i gau'r bwlc sgiliau sy'n dod i'r amlwg, gan gynnwys yn ein rheoleiddwyr, wrth i ni ymdrechu i ddod yn Genedl Niwclear unwaith eto. Ni ellir caniatáu i fethiant i hyfforddi a chadw'r gweithlu fod yn rhwystr i'n huchelgais niwclear.

Er mwyn diwallu'r galw sy'n dod i'r amlwg am weithwyr medrus ar draws y sector niwclear, byddwn yn ehangu darpariaeth y Cynllun Sgiliau Niwclear, sy'n dwyn ynghyd y llywodraeth, y diwydiant, a darparwyr addysg i ddarparu'r gweithlu amrywiol a medrus a 24,000 o swyddi ychwanegol sydd eu hangen yn y sector niwclear erbyn 2030, drwy:

- Ehangu rhaglenni secondiad – gan gynnwys llwybrau newydd sy'n galluogi symud ar draws y sectorau cyhoeddus, preifat a rheoleiddio;
- Gwella mecanweithiau trosglwyddo gwybodaeth strwythuredig ar gyfer arbenigwyr sy'n ymddeol;
- Cryfhau cynlluniau mentora wedi'u targedu;
- Ehangu'r ddarpariaeth hyfforddi i gynnwys gallu ffactorau dynol, llythrennedd digidol, a meysydd sgiliau eraill sy'n dod i'r amlwg (argymhelliad 39).

Gan adeiladu ar y cynllun Sgiliau Niwclear, byddwn hefyd yn manteisio ar y cyfle i gyflymu'r defnydd o dechnolegau digidol uwch ar draws y sector cyhoeddus, ac ystyried sut y gallwn gefnogi'r sector preifat wrth iddo wneud yr un peth (argymhelliad 41). Bydd y Rhaglen Ddigidol Niwclear yn sbarduno mabwysiadu offer fel dadansoddiad diogelwch dan arweiniad arbenigwyr sy'n cael ei alluogi gan AI, gefeillio digidol a pheirianeg fodern sy'n canolbwyntio ar ddata. Bydd yn cynnwys cydweithio cryfach â phrifysgolion ar ymchwil niwclear digidol a chyfleoedd strwythuredig i uwchsgilio ymgeiswyr newydd a gweithwyr proffesiynol presennol.

Collodd ein bwlc yn y gwaith adeiladu niwclear nid yn unig y gweithlu medrus ond arbenigedd yn y rheoleiddwyr. Nid yw cyflogau ar gyfer rolau rheoleiddio arbenigol wedi cadw i fyny â lefel y sgiliau technegol sydd eu hangen. Byddwn yn gweithio gyda rheoleiddwyr i wella telerau cyflog a chyflogaeth ar gyfer rolau arbenigol iawn, fel y gall sefydliadau fel yr Asiantaeth Amgylcheddol, yr ONR, a Natural England ddenu a chadw'r arbenigedd technegol uwch sydd ei angen arnynt (argymhelliad 40). Bydd y newidiadau hyn yn ddibynnol ar raglenni newid diwylliannol sylweddol, dan arweiniad arweinyddiaeth rheoleiddwyr, er mwyn osgoi sefyllfa lle

mae cyflogau mewn rheoleiddwyr yn cynyddu, ond nad yw'r problemau a amlinellir yn yr ymateb hwn yn cael eu datrys.

Mae model adfer costau presennol yr ONR yn anhyblyg ac yn creu ansicrwydd cyllidebol i'r rheoleiddiwr a'r diwydiant. Byddwn yn diwygio model codi tâl yr ONR i roi mwy o ragweladwyedd ariannol i'r rheoleiddiwr, gan alinio ffioedd yn agosach ag arbenigedd arolygwyr a chymhlethdod achosion. Byddwn yn caniatáu i'r ONR gadw gwargedion, o fewn rheiliau gwarchod y byddwn yn ymgysylltu â'r sector ynglŷn â hwy, i gryfhau ei allu ei hun. Mae'r gwaith hwn yn gymhleth ac yn destun amser deddfwriaethol. Ond oherwydd bod cost i oedi, bydd yr ONR yn dechrau gwella prosesau gweinyddol presennol ar unwaith i gynyddu tryloywder a chefnogi cynllunio ariannol mwy strategol.

Ni fydd diwygiadau model codi tâl yn mynd rhagddynt ond ar y cyd â rhaglen newid diwylliannol ehangach yr ONR ac ymgynghori'n agos â'r diwydiant a'r llywodraeth i sicrhau bod taliadau'n angenrheidiol, yn gymesur, ac yn dryloyw.

Dal y Llywodraeth a'r Diwydiant yn atebol

Gwyddom nad yw cyhoeddi diwygiadau yn unig yn ddigon. Byddwn yn sefydlu Panel Gweithredu Rheoleiddio Niwclear (NRIP) a fydd yn dwyn y diwydiant, rheoleiddwyr a'r llywodraeth i gyfrif am weithredu'r cynlluniau cyflawni ar gyfer pob argymhelliad a gyrru'r newid diwylliant sydd ei angen i adeiladu ein cenedl niwclear (argymhelliad 47).

Bydd yr NRIP yn gyngor bach, arbenigol a sefydlir i ddarparu her awdurdodol, cyngor strategol a pharhad gan y Tasglu. Bydd yn cael ei gadeirio gan yr Adran Diogelwch Ynni a Sero Net (DESNZ), a bydd yn dwyn ynghyd uwch arweinwyr ac arbenigwyr annibynnol, i sicrhau bod bwriad a safonau'r Adolygiad yn cael eu cadw wrth i gynlluniau cyflawni aeddfedu. Bydd yr NRIP yn adrodd i Brif Ysgrifennydd y Prif Weinidog, yr Ysgrifennydd Gwladol Diogelwch Ynni a Sero Net a'r Ysgrifennydd Amddiffyn, i sicrhau atebolrwydd gweinidogol yng nghanol y llywodraeth.

Cysoni Rhyngwladol

Mae gan Brydain gyfle i ddod yn allforiwr technoleg niwclear. Mae'r SMRau cyntaf yn Wylfa a'r [Fframwaith Niwclear Uwch](#) a gyhoeddwyd ym mis Chwefror eleni yn cyflwyno cyfleoedd y mae'n rhaid i ni fanteisio arnynt. Hanner can mlynedd yn ôl, fe wnaethom ni fethu â manteisio ar ein statws fel arweinydd byd-eang mewn technoleg niwclear. Ni fydd y camgymeriad hwnnw'n cael ei ailadrodd.

I'r perwyl hwnnw, byddwn yn adeiladu ar Femorandwm Cyd-ddealltwriaethau (MoUs) presennol yr ONR gyda'r Unol Daleithiau a Chanada i sefydlu strategaeth reoleiddio ryngwladol a chynllun cyflawni erbyn Hydref 2026 (argymhelliad 42). Bydd hyn yn edrych ymlaen at ddefnyddio SMRau, gan gydweithio â rheoleiddwyr Ewropeaidd i leihau prosesau trwyddedu cenedlaethol dyblyg.

Bydd aliniad rhyngwladol rheoleiddio yn lleihau costau: gallwn wneud mwy trwy fod yn fwy cystadleuol yn rhyngwladol. Mae trwyddedu allforio ar gyfer eitemau sy'n gysylltiedig â niwclear ar hyn o bryd yn arafach ac yn fwy cymhleth nag sydd angen iddo fod, gan rwystro cwmnïau'r DU ac atal integreiddio â chadwyni cyflenwi byd-eang (argymhelliad 43). Byddwn yn cyflwyno dull trwyddedu allforio gwell - yn gliriach ac yn fwy cymesur. Bydd hyn yn cynnwys defnydd rheolaidd o drwyddedau pum a deng mlynedd, pwynt cyswllt pwrpasol ar gyfer allforwyr technoleg niwclear, a phrosesu cyflymach ar gyfer ceisiadau ailadroddus. Byddwn hefyd yn cyflwyno llwybr uwchgyfeirio ffurfiol gydag amserlenni a pherchnogaeth glir. Gyda'i gilydd, bydd y diwygiadau hyn yn darparu amgylchedd trwyddedu mwy effeithlon wrth gynnal rheolaethau diogelwch cadarn.

Amcan 2: Symleiddio cynllunio ac asesiadau amgylcheddol

Mewn dim ond deng mlynedd, rhwng 1967 a 1977, ailwampiodd y DU ei holl rwydwaith nwy domestig o nwy tref i nwy naturiol, gan baratoi'r ffordd ar gyfer gwres canolog modern. Mae wedi dod yn amhosibl dychmygu'r un peth yn digwydd heddiw.

Cynlluniwyd rheoleiddio amgylcheddol, cynllunio a niwclear y DU i wasanaethu nodau cadarn: amddiffyn y natur sy'n werthfawr i ni, sicrhau bod cymunedau'n cael dweud eu dweud dros yr hyn a adeiladir yn eu cymdogaeth, a sicrhau bod ein cyfleusterau niwclear yn ddiogel am byth. Mae'r nodau hynny'n sefyll.

Fodd bynnag, mae'r Tasglu wedi dangos bod y ffordd y mae ein system reoleiddio wedi esblygu dros amser wedi arwain at we gymhleth o asesiadau dyblyg heb fuddion i natur. Ffocws ar broses yn hytrach na chanlyniadau. System gyfreithiol nad yw'n gwneud digon i ddadgymell hawliadau di-sail. Nid dim ond arafu prosiectau niwclear yw hyn, ond hefyd y pŵer glân, tai, ysbytai, meysydd awyr a rheilffyrdd eraill sydd eu hangen arnom i ffynnu. Mae gan oedi gost.

Rydym eisoes wedi cymryd camau beiddgar yn Neddf Cynllunio a Seilwaith 2025 (PIA) i symleiddio'r system, gan gynnwys:

- Dileu'r gofyniad statudol am ymgynghoriad cyn ymgeisio;
- Cyflwyno Cynlluniau Cyflawni Amgylcheddol (EDPau) a thrwy'r Gronfa Adfer Natur (NRF); a,
- Rhwystro apeliadau Adolygiad Barnwrol 'di-sail'.

Bydd y diwygiadau hyn yn gwneud gwahaniaeth. Fodd bynnag, mae'r Tasglu yn ei gwneud yn glir y gallwn ac y dylem fynd ymhellach ar gyfer niwclear sifil ac amddiffyn, a'r seilwaith ehangach sy'n sail i'n twf economaidd yn y dyfodol. Ac fe wnawn.

Mae llawer o'r diwygiadau yn y bennod hon yn hanfodol ar gyfer adeiladu seilwaith niwclear; ond mae ganddynt y potensial i leihau'r oedi a ddioddefir gan ddatblygiadau seilwaith eraill yn sylweddol hefyd. Lle bo modd, byddwn felly'n eu cymhwyso ar draws yr economi.

Diogelu natur a'r amgylchedd mewn ffordd fwy strategol a chymesur

Mae'r cyfundrefnau Asesiad Effaith Amgylcheddol (EIA) ac Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (HRA) yn bodoli i amddiffyn bywyd gwylt a thirweddau unigryw Prydain, ac ni fydd y llywodraeth hon yn lleihau amddiffyniadau amgylcheddol. Mae rhai o'r farn bod gwrthdaro rhwng, ar y naill law, amddiffyn y cynefinoedd hyn a'n hamgylchedd, ac, ar y llaw arall, darparu'r seilwaith sydd ei angen arnom mor daer ar amser ac o fewn y gyllideb. Nid yw'r llywodraeth yn cytuno. Mae'r lle i wella mor sylweddol fel y gallwn wella amcanion amgylcheddol a darpariaeth seilwaith.

Rheoliadau Cynefinoedd

Ni ddylid gweithredu'r broses HRA mewn ffordd sy'n gosod beichiau afresymol ar ddatblygwyr, gan gynnwys gorfod profi nad yw risgiau damcaniaethol yn bodoli, a chynnal HRA ailadroddus hyd yn oed pan nad oes dim wedi newid ar lawr gwlad (argymhelliad 11). Felly, bydd y llywodraeth yn cymryd camau sylweddol i wella'r ffordd y cymhwysir Rheoliadau Cynefinoedd 2017. Bydd hyn yn cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, ganllawiau ar eithrio risgiau damcaniaethol neu ddyfalu, a gwneud yn glir y gellir ac y dylid aildefnyddio asesiadau HRA. Byddwn hefyd yn deddfu fel y gellir ystyried lliniaru, lle bo'n briodol, yn gynharach yn y broses HRA.

Fodd bynnag, mae'n rhaid mynd ymhellach a'i gwneud fel bod atebion parod i ddatblygwyr ar gael, lle mae'r llywodraeth eisoes yn gwybod effeithiau mathau penodol o ddatblygiadau a'r mathau o liniaru sy'n gweithio orau i warchod ein cynefinoedd ar lefel strategol. Dyna pam y gwnaethom gyflwyno'r NRF, a pham yr ydym yn ymrwymo nawr i nodi cyfleoedd, erbyn Hydref 2026, i gyflymu datblygiad ynni niwclear trwy ddefnyddio EDPau wedi'u targedu (argymhelliad 12).

Byddwn hefyd yn mynd ymhellach ac yn cymryd camau i nodi a dynodi parth ar gyfer datblygiad niwclear gan ddefnyddio ein dulliau presennol, gan gynnwys cynllunio gofodol ac asesiad amgylcheddol rhagweithiol, a'r NRF lle bo'n briodol (Argymhelliad 12/14).

Ar gyfer Amddiffyn Niwclear, byddwn yn mynd hyd yn oed ymhellach. Mae'r byd wedi dod yn fwy peryglus, a rhaid i ailgyfalafu ein hatalfa gadw i fyny. Felly, byddwn yn datblygu llwybr rheoleiddio pwrpasol i ganiatáu datblygiad cyflym ar safleoedd Menter Niwclear Amddiffyn (DNE) wrth reoli risg amgylcheddol mewn modd cymesur. Mae hyn yn debygol o fod angen deddfwriaeth sylfaenol, a byddwn yn gwneud hynny cyn gynted â phosibl.

Asesiadau Effaith Amgylcheddol

Fodd bynnag, dim ond un rhan o'r pos yw symleiddio'r broses HRA fel ei bod yn gyflymach ac yn fwy strategol. Rhaid i ni wneud yr un peth ar gyfer y gyfundrefn Asesiadau Effaith Amgylcheddol (EIA) (argymhellion 13-15).

Felly, rydym yn cyflwyno Adroddiadau Canlyniadau Amgylcheddol (EORau) ar frys. Rydym wedi cyhoeddi map ffordd ar gyfer cyflawni, a bydd y gyfundrefn ar waith erbyn mis Rhagfyr 2027. Wrth gyflwyno EORau, gallwn gadw gwerth a thrylwyrredd asesiadau wrth fynd i'r afael â materion dyblygu diangen, osgoi risg ac aneffeithlonrwydd sydd wedi datblygu dros y 40 mlynedd diwethaf. Wrth ddatblygu dull newydd, byddwn yn gallu teilwra asesiadau nid yn unig i nodweddion unigryw ein hamgylchedd, ond hefyd i gefnogi'r dirwedd gynllunio a datblygu ehangach i leihau beichiau a chyflymu'r cyflawni. Mae hyn yn cynnwys sicrhau bod asesiadau amgylcheddol yn gymesur ac wedi'u halinio i leihau dyblygu diangen.

Mae gan oedi gost. Felly, cyn cyflwyno EORau, a'u cyfatebol ategol yn y Gronfa Adfer Natur (NRF), bydd y llywodraeth yn parhau i weithio i sicrhau bod y system bresennol yn gweithredu'n well er mwyn rhoi disgwyliadau cliriach i ddatblygwyr a gwneuthurwyr penderfyniadau ac ailddatgan egwyddorion sefydledig ar gyfer asesu pragmatig (megis Amlen Rochdale).

Er mwyn ei gwneud hi'n gyflymach ac yn haws cwblhau asesiadau perthnasol, byddwn hefyd yn gwella mynediad at ddata amgylcheddol ar gyfer prosiectau niwclear trwy gyhoeddi setiau data amgylcheddol sydd ar gael i'r cyhoedd mewn storfa ganolog o fewn y ddwy flynedd nesaf (argymhelliad 16). Ni fydd dim o hyn yn creu niwed amgylcheddol: gellir gwneud asesiadau angenrheidiol mewn ffordd gyflymach a mwy cymesur wrth ddiogelu natur a'r amgylchedd.

Tirweddau gwarchoddedig ac Elw Net Bioamrywiaeth

Byddwn hefyd yn bwrw ymlaen â dau ddiwygiad pellach i'n rheoliadau amgylcheddol.

Yn gyntaf, byddwn yn cyflwyno fframwaith Elw Net Bioamrywiaeth (BNG) gorfodol symlach ar gyfer Prosiectau Seilwaith o Arwyddocâd Cenedlaethol (NSIPau). Bydd manylion yn cael eu nodi yn ymateb y llywodraeth i ymgynghoriad 2025. Bydd hyn yn sicrhau y gellir cyflawni seilwaith yn ôl yr amserlen wrth barhau i yrru adferiad natur (argymhelliad 18).

Yn ail, byddwn yn deddfu i gyfyngu ar y Ddyletswydd Tirweddau Gwarchoddedig a ddiwygiwyd gan Ddeddf Ffyniant Bro ac Adfywio 2023 (LURA) i sicrhau bod prosiectau mawr, gan gynnwys niwclear, yn mynd rhagddynt ar amser ac o fewn y gyllideb wrth sicrhau'r canlyniadau amgylcheddol cadarnhaol mwyaf posibl ar gyfer y lleoedd pwysig hyn yn genedlaethol. I gyflawni hyn, byddwn yn egluro nad oes gofyn i ddatblygwyr NSIPau dalu iawndal ariannol er mwyn cydymffurfio â'r Ddyletswydd Tirweddau Gwarchoddedig. Bydd hyn yn lleihau ansicrwydd ac yn cyflymu cyflawni ein seilwaith niwclear, trafndiaeth ac ynni hanfodol (argymhelliad 19).

Diwygio a chyflymu sylfeini'r system gynllunio

Mae cynllunio yn parhau i fod yn un o'r ffynonellau oedi mwyaf arwyddocaol ar gyfer prosiectau niwclear a'r seilwaith sydd ei angen ar ein gwlad. Mae asesiadau hirfaith ac anghysondeb yn creu ansicrwydd y gellir ei osgoi, yn peidio ag annog buddsoddiad cynnar ac yn cyfrannu'n uniongyrchol at amserlenni estynedig a chostau cynyddol.

Rydym eisoes wedi cymryd camau clir yn y maes hwn, yn enwedig drwy'r PIA, ac mae angen amser i'r diwygiadau hynny ymsefydlu. Fodd bynnag, nid oes angen aros i wneud newidiadau pellach i'r system lle mae achos cymhellol dros wneud hynny, ac rydym yn hyderus y bydd unrhyw aflonyddwch yn y tymor byr yn talu difidendau pellgyrhaeddol. Felly, rydym yn cyflymu ymdrechion i sicrhau bod y system gynllunio yn galluogi prosiectau ynni carbon isel a seilwaith cyfan yn fwy effeithiol. Mae hyn yn cynnwys:

- Ymgynghori ar **Fframwaith Polisi Cynllunio Cenedlaethol (NPPF)** newydd a fyddai'n rhoi pwys sylweddol i ddatblygiadau ynni carbon isel ar raddfa lai ac yn rhoi 'gogwydd' parhaol o blaid rhoi caniatâd iddynt (argymhelliad 24).
- **Symleiddio cyfnod cyn-ymgeisio cyfundrefn y Gorchymyn Caniatâd Datblygu (DCO)** i fyrhau amserlenni prosiectau cynnar wrth gynnal ymgysylltiad â'r cyhoedd (argymhelliad 25).
- **Cryfhau'r broses Aseiad Cychwynnol o Brif Faterion (IAPI)**, er mwyn cyflymu'r broses gydsynio gyffredinol, gan gynnwys archwilio a gwneud penderfyniadau drwy ganolbwyntio ar faterion allweddol yn gynharach yn y broses (argymhelliad 26).
- Annog mwy o ddefnydd o **lythyrau 'o blaid'** pan fo angen estyniadau i benderfyniadau gweinidogol, gan wella tryloywder a rhagweladwyedd yn y broses gydsynio (argymhelliad 27).
- **Cefnogi adfer a moderneiddio darpariaethau model fel y llinell sylfaen safonol ar gyfer drafftio Gorchymyn Caniatâd Datblygu**, gan gynnwys templedi clir ar gyfer pwerau, gofynion a darpariaethau amddiffynnol (argymhelliad 28).
- **Archwilio canllawiau cryfach i gynyddu nifer y caniatadau eilaidd a roddir i'w hymgorffori'n uniongyrchol mewn Gorchymynion Caniatâd Datblygu (DCOs)**, gan leihau oedi ar ôl caniatâd wrth gynnal amddiffyniadau cadarn i'r amgylchedd ac iechyd pobl (argymhelliad 29).
- Sefydlu uned newydd o fewn DESNZ i gydlynu **swyddogaethau rhyddhau** ôl-ganiatâd ar gyfer prosiectau pŵer niwclear a rhydwaiith trydan (argymhelliad 30).
- Ystyried defnyddio **llwybrau cynllunio amgen** lle mae'r rhain yn cynnig llwybr mwy priodol ac effeithlon ar gyfer cyflawni, yn enwedig ar gyfer datblygiadau ar raddfa lai nad ydynt yn gofyn am brynu tir yn orfodol drwy'r drefn ganiatâd. Ochr yn ochr â'r gwelliannau i'r broses DCO, mae'r PIA yn galluogi ymgeiswyr i ofyn am gyfeirio prosiectau allan o drefn y Cynllun Seilwaith Cenedlaethol i lwybrau cynllunio amgen, gan gynnwys trefn Deddf Cynllunio Gwlad a Thref (TCPA), lle bo'n briodol (argymhelliad 31).
- Cryfhau disgwyliadau polisi ar **fuddion economaidd-gymdeithasol** o fewn fframwaith yr NPS a darparu rhagor o wybodaeth adran 106 o'r Ddeddf Diogelu Data 1990 i roi mwy o eglurder i ddatblygwyr a chymunedau (argymhelliad 36).

Diwygio adolygiad barnwrol

Mae adolygiad barnwrol (JR) yn chwarae rhan hanfodol wrth ddwyn cyrff cyhoeddus i gyfrif, ond fel y tynnodd y Tasglu sylw ato, gall hefyd alluogi hawliadau ailadroddus neu annheilwng sy'n oedi seilwaith cenedlaethol hanfodol, gan gynnwys prosiectau niwclear newydd. Mae heriau ailadroddus ar draws sawl cam rheoleiddio yn creu ansicrwydd, yn cynyddu costau, ac yn peryglu tanseilio darpariaeth amserol rhaglenni o bwys cenedlaethol.

Datgelodd adolygiad annibynnol gan yr Arglwydd Banner KC i oediadau i NSIPau yn 2024 themâu tebyg. Dyna pam, trwy'r PIA a diweddariadau wedi'u targedu i'r Rheolau Gweithdrefn Sifil (CPR), rydym eisoes wedi cyflwyno diwygiadau i sicrhau bod heriau yn erbyn NSIPau yn cael eu rheoli'n gyflymach ac yn fwy cymesur.

Gan adeiladu ar y cynnydd hwn, bydd y llywodraeth nawr yn ymestyn y diwygiadau adolygiad barnwrol diweddar y tu hwnt i NSIPau ac yn bwrw ymlaen â diwygiadau pellach i foderneiddio'r drefn gostau, gan sicrhau cymesuredd (argymhelliad 20). Bydd y newidiadau hyn yn blaenoriaethu heriau cyfreithiol dilys, yn cryfhau uniondeb y broses adolygu barnwrol, yn atal camddefnydd, ac yn cynnal mynediad priodol at gyfiawnder wrth gefnogi defnyddio seilwaith sy'n hanfodol ar gyfer diogelwch ynni, twf economaidd, a sero net yn amserol. Byddwn hefyd yn sicrhau bod yr holl fesurau wedi'u halinio'n llawn â rhwymedigaethau rhyngwladol y DU.

Byddwn yn cyhoeddi papur gwaith yn Haf 2026 ar y cynigion manwl sydd eu hangen i weithredu argymhelliad y Tasglu i ymestyn y diwygiadau NSIP JR diweddar i drwyddedu amgylcheddol a thrwyddedu safleoedd niwclear. Byddwn hefyd yn ystyried a fyddai diwygiadau tebyg o fudd i gyfundrefnau cynllunio mawr eraill. Yn dilyn ymgynghoriad, bydd y llywodraeth yn deddfu i ymestyn y diwygiadau NSIP JR ac yn gwahodd y Pwyllgor Rheolau Gweithdrefn Sifil (CPRC) i wneud y newidiadau perthnasol i'r CPR. Bydd y llywodraeth hefyd yn gweithio gyda'r CPRC i sicrhau bod y diwygiadau'n gweithredu'n effeithiol ac yn eu gwahodd i wneud gwelliannau perthnasol i'r Gyfundrefn Diogelu Costau Amgylcheddol (ECPR) trwy'r CPR erbyn diwedd 2027.

Gan adeiladu ar hyn, bydd y llywodraeth yn cyflwyno cynigion i gynnig indemniad wedi'i dargedu ar gyfer prosiectau niwclear lle mae'r caniatâd cynllunio yn destun adolygiad barnwrol, lle byddai hyn yn cefnogi'r ddarpariaeth yn sylweddol ac yn cynrychioli gwerth am arian. Byddwn yn cyflwyno ac yn cyhoeddi cynigion yn Haf 2026 (argymhelliad 21).

Gwneud i'r system gynllunio a thrwyddedu amgylcheddol weithio ar gyfer niwclear

Mae'r cynlluniau a nodir uchod yn gam arall ar lwybr y llywodraeth hon tuag at ailweithio radical o'n system gynllunio sy'n cyflawni ar gyfer yr economi gyfan. Byddant yn berthnasol ar draws yr economi, ond fel y gwnaeth y Tasglu'n glir, mae ein diwydiant niwclear yn cael ei atal gan rai rheolau penodol i niwclear a gynlluniwyd mewn cyfnod pan nad oedd adeiladu niwclear yn flaenoriaeth genedlaethol mwyach, a'r technolegau yr ydym bellach yn gwybod eu bod yn ddiogel yn newydd. Nid yw'r rheolau hyn bellach yn addas at y diben, gan atal adeiladu niwclear a datgomisiynu pan nad oes achos diogelwch dros wneud hynny.

Dosbarthu a lleoli fflyd

Yn 2025, fe wnaethom gyflawni carreg filltir bwysig i sector ymholliad niwclear y DU drwy ddynodi EN-7, a agorodd y drws i adweithyddion modiwlaid bach a modiwlaid datblygedig, a datblygiad niwclear mewn ystod ehangach o safleoedd. Gallwn a byddwn yn mynd ymhellach.

O fewn y 12 mis nesaf, byddwn yn anelu at ddiweddarau EN-7 i gyflwyno maen prawf newydd sy'n cefnogi cyflwyno fflyd, gan alluogi datblygwyr i elwa o safoni a chymhwysio dyluniadau profedig dro ar ôl tro (argymhelliad 32). Byddwn hefyd yn gorffen adolygu'r Maen Prawf Poblogaeth Lled-Drefol i gynyddu nifer y safleoedd a allai fod yn addas ar gyfer pob dosbarth adweithydd, gan gynnal ein dull digyfaddawd o ddiogelwch y cyhoedd. Bydd y diweddariadau hyn yn rhoi mwy o hyblygrwydd i ddatblygwyr wrth nodi safleoedd (argymhelliad 33).

Byddwn yn diweddarau'r dull o barthau cynllunio argyfyngau niwclear yn seiliedig ar dystiolaeth a dull sy'n seiliedig ar risg (argymhelliad 34). Bydd y newidiadau hyn yn cynnal trefniadau cynllunio ac ymateb argyfyngau cadarn wrth ddarparu hyblygrwydd cymesur ar gyfer mabwysiadu technolegau niwclear newydd e.e. SMRau.

Rydym hefyd eisiau i brosiectau credadwy gael eglurder ynghylch argaeledd tir niwclear newydd posibl a chael llwybrau cyflym i ddechrau trafodaethau masnachol gyda thirfeddianwyr. Ar gyfer safleoedd niwclear sifil y sector cyhoeddus sydd ar gael, byddwn yn gofyn i'r NDA a Great British Energy – Nuclear (GBE-N) hysbysu'r llywodraeth ar unwaith am unrhyw ddulliau credadwy, a byddwn yn darparu ymateb cychwynnol o fewn 28 diwrnod (argymhelliad 46).

Cyfiawnhad rheoleiddiol

Mae cyfiawnhad rheoleiddiol yn ei gwneud yn ofynnol i bob defnydd o ymbelydredd ïoneiddio gael ei asesu i benderfynu a yw'r budd unigol neu gymdeithasol yn drech na'r niwed posibl i iechyd y gallai ei achosi.

Rydym yn cytuno â'r Tasglu bod opsiynau i fynd i'r afael â'r costau yn y broses bresennol. Yn gyntaf, byddwn yn gweithio gyda GBE–N i sicrhau penderfyniad cynnar bod adweithyddion dŵr ysgafn yn gyfiawn (argymhelliad 35). Yna byddwn yn symud ymlaen â chynlluniau i symleiddio'r llwybr ehangach ar gyfer dosbarthiadau adweithyddion eraill, gan dorri dyblygu diangen wrth gynnal amddiffyniadau cyhoeddus cadarn.

Os na fydd gwelliannau proses yn mynd yn ddigon pell, byddwn yn ystyried diwygio deddfwriaethol i sicrhau bod cyfiawnhad rheoleiddiol yn dod yn gam symlach, cymesur a rhagweladwy o fewn y biblinell defnyddio niwclear.

Trwyddedu amgylcheddol

Byddwn yn cyflwyno cyfres o ddiwygiadau i gyflymu trwyddedu amgylcheddol (argymhelliad 17), gan gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, gwella cydymffurfiaeth ag amserlenni trwyddedu a grymuso'r Asiantaeth Amgylcheddol i wneud penderfyniadau yn seiliedig ar risg ynghylch pa weithgareddau y dylid eu heithrio rhag trwyddedu. Bydd hyn yn golygu na fydd angen trwydded amgylcheddol o gwbl ar rai gweithgareddau risg isel sy'n gysylltiedig ag adeiladu mwyach.

Datgomisiynu a rheoli gwastraff

Mae'r llywodraeth hefyd yn cydnabod yr angen i resymoli'r broses gynllunio ar gyfer dadgomisiynu a rheoli gwastraff ar draws y sector niwclear. Mae'r rhain yn rhannau an-negodiadwy o'r broses niwclear: ni fydd dadgomisiynu a rheoli gwastraff diogel yn cael eu peryglu. Lle gallwn wneud y broses hon yn rhatach ac yn gyflymach heb beryglu diogelwch, fodd bynnag, byddwn yn gwneud hynny

Rydym eisoes wedi cychwyn adran 304 o Ddeddf Ynni 2023, a byddwn yn cynnull yr NDA, cwmnïau gweithredu niwclear, a rheoleiddwyr i archwilio cyfleoedd ar gyfer arferion mwy cymesur o fewn y rheoliadau presennol (argymhelliad 22).

Er mwyn cynyddu cymesuredd wrth ganiatáu a chaniatâd cynllunio ar gyfer dadgomisiynu (argymhelliad 23), byddwn hefyd yn:

- Ymgynghori ar greu eithriad ar gyfer cronni deunyddiau dymchwel ar safleoedd niwclear presennol yn Lloegr;
- Gweithio gyda'r NDA, y Weinyddiaeth Amddiffyn a rheoleiddwyr i gyflymu'r broses o wneud penderfyniadau ynghylch datgomisiynu;
- Gweithio gyda'r Asiantaeth Amgylcheddol i sicrhau bod y Canllawiau ar gyfer Gofynion Awdurdodi, sydd i'w cyhoeddi'n fuan, yn cael eu cymhwyso'n gymesur; a;
- Gweithio gyda'r NDA i gyflwyno hawliau datblygu a ganiateir newydd ar gyfer datblygiadau ar raddfa fach.

Yn olaf, byddwn yn rhoi'r pwerau priodol i brosiect cenedlaethol mawr o'r pwysigrwydd hwn i'r corff cyflawni ar gyfer y Cyfleuster Gwaredu Daearegol (GDF) (argymhelliad 37). Mae hyn yn cynnwys rhoi pwerau gwell iddo gael mynediad at dir ar gyfer arolygon, pwerau prynu gorfodol, a hawliau datblygu a ganiateir wedi'u teilwra sy'n ei alinio â datblygwyr seilwaith mawr eraill. Byddwn hefyd yn gweithio gyda'r Weinyddiaeth Tai, Cymunedau a Llywodraeth Leol (MHCLG), yr NDA, y datblygwr GDF a'r Pwyllgor Rheoli Gwastraff Ymbelydrol (CoRWM) i asesu a oes llwybrau cynllunio mwy priodol a chymesur yn bodoli ar gyfer ymchwiliadau i dyllau turio dwfn.

Casgliad

Y diwygiadau hyn yw'r ailosodiad mwyaf arwyddocaol o system reoleiddio niwclear y DU mewn dros 20 mlynedd. Bydd y camau a gymerwn o hyn ymlaen yn lleihau'r gost a'r amser sydd eu hangen i adeiladu gorsafoedd pŵer niwclear a chynnal yr atalfa niwclear. Bydd prosesau tameidiog, dyblyg ac aneffeithiol heddiw yn cael eu disodli gan fframwaith clir, cymesur ar gyfer asesu risgiau a gwneud penderfyniadau a all gyflymu datblygiad niwclear newydd a diogelu'r amgylchedd yn well. Mae ein diwygiadau i'r system gynllunio o fudd i'r sector niwclear a thu hwnt, gan gyflymu'r ddarpariaeth seilwaith ar draws yr economi.

Ar draws niwclear sifil, mae gan y diwygiadau'r potensial i leihau'r risg o ran defnyddio ynni yn sylweddol a chynyddu sicrwydd cyflawni ar gyfer rhaglen niwclear y DU, gan effeithio ar brosiectau gwerth degau o biliynau o bunnoedd, yn y tymor byr a'r tymor hir. Ar gyfer ein hadeiladau newydd ar raddfa fawr yn Hinkley Point C a Sizewell C, gallai mwy o gydlynu rheoleiddiol, dyblygu dyluniadau profedig a thrwyddedu amgylcheddol mwy cymesur osgoi misoedd o oedi a channoedd o filiynau o bunnoedd mewn gorwariant costau. Ar gyfer SMRau, rydym yn disgwyl y gallai'r diwygiadau hyn wella sicrwydd cyflawni yn sylweddol, gan ddatgloi pŵer glân, cadarn a chryfhau mantais y DU fel y symudwr cyntaf yn y farchnad SMR fyd-eang. Yn olaf, ar gyfer datgomisiynu a safleoedd etifeddol, mae cymhwyso rheoleiddio cymesur wrth i beryglon leihau yn cynnig gwerth sylweddol am arian yn y tymor hir, gan helpu i gynnwys rhwymedigaethau a fyddai fel arall mewn perygl o gynyddu dros ddegawdau.

Ar gyfer amddiffyn, bydd y diwygiadau hyn yn galluogi penderfyniadau cyflymach, mwy effeithlon a mwy cymesur, gan gyflymu cyflawni'r atalfa niwclear a'i seilwaith cysylltiedig. Byddant hefyd yn caniatáu mwy o hyblygrwydd gweithredol wrth reoli asedau niwclear fel llongau tanfor wedi'u gwagio o danwydd. Gyda'i gilydd, bydd hyn yn gwella gallu amddiffynol y genedl wrth alluogi ailfuddsoddi arbedion ar draws y portffolio amddiffyn.

Ynghyd â'r camau yr ydym eisoes wedi'u cymryd, gan gynnwys y Fframwaith Niwclear Uwch a gyhoeddwyd ym mis Chwefror 2026, mae'r diwygiadau hyn yn cryfhau hyder buddsoddwyr ac yn gwella gallu'r DU i gyrraedd sero net am y gost gyffredinol isaf yn sylweddol.

Fodd bynnag, ni fyddwn yn stopio yma. Byddwn yn sicrhau bod y diwygiadau'n cael eu gweithredu mewn cyfnod mor fyr â phosibl fel bod manteision yn cael eu gwireddu'n gyflym, a byddwn yn gweithio gyda'r diwydiant a rheoleiddwyr i ymgorffori newid diwylliant hirhoedlog ar draws y sector. Byddwn yn parhau i chwilio am gyfleoedd i wella'r amgylchedd rheoleiddio a chywiro diffygion wrth iddynt gael eu nodi. Byddwn yn gwella cydgysylltu ar draws y sectorau niwclear sifil ac amddiffyn i wireddu effeithlonrwydd. Ym mhob cam byddwn yn parhau i ganolbwyntio'n llwyr ar sicrhau atalfa sy'n ein cadw'n ddiogel, a dyfodol llewyrchus wedi'i ategu gan bŵer niwclear glân, diogel a rhad.

Atodiad A: Cynlluniau gweithredu

Argymhelliad 1

Llywio Strategol LIEF i'r Sector Niwclear

Cyhoeddodd y Prif Weinidog lywio strategol i'r Sector Niwclear ym mis Tachwedd 2025: [Prime Minister's strategic steer to the nuclear sector - GOV.UK](#).

Mae Canghellor y Trysorlys hefyd wedi anfon llythyr at y diwydiant niwclear a rheoleiddwyr, gan nodi niwclear fel blaenoriaeth genedlaethol, gan bwysleisio brys a phwysigrwydd diogelwch a chyflawni fel blaenoriaethau cenedlaethol (gweler argymhelliad 45).

Bydd y llywodraeth yn deddfu i roi'r gallu i'r ONR ystyried ffactorau strategol – megis ynni, diogelwch cenedlaethol a hanfodion twf economaidd – wrth gyflawni ei ddibenion statudol.

Argymhelliad 2

Sefydlu corff gwneud penderfyniadau ar y cyd ar gyfer penderfyniadau rheoleiddiol gyda swyddogaeth herio fewnol o fewn rheoleiddwyr unigol

Ar hyn o bryd nid oes mecanwaith sefydlog i dorri trwy wrthdaro rhwng rheoleiddwyr, gan arwain at oedi a chostau ychwanegol diangen. Bydd y llywodraeth hon yn dod â hyn i ben ac yn sefydlu Comisiwn Niwclear cyntaf y DU. Bydd y Comisiwn yn ffurfioli gwneud penderfyniadau rheoleiddio ar y cyd ac arweinyddiaeth ar gyfer y sector fel y rhagwelwyd gan yr Adolygiad.

Bydd y llywodraeth yn deddfu i sefydlu'r comisiwn newydd hwn, a bydd yn gweithredu'n llawn erbyn Haf 2028. Fodd bynnag, er mwyn sicrhau manteision uniongyrchol, bydd y llywodraeth yn rhoi trefniant anffurfiol cynnar ar waith gan ddefnyddio'r model rheoleiddiwr arweiniol (argymhelliad 3) i gefnogi prosiectau sydd ar ddod a chyfleusterau, cynhyrchion a gweithgareddau presennol.

I ddatblygu'r Comisiwn, bydd y llywodraeth yn cwmpasu amcanion y comisiwn ac opsiynau posibl ar gyfer rolau/cyfansoddiad a'r drefniadaeth gyffredinol – gan gynnwys mecanweithiau ar gyfer Amddiffyn a meincnodi gyda Chanada a'r Ffindir.

Argymhelliad 3

Wrth aros am ddeddfu argymhelliad 2, sefydlu model rheoleiddiwr arweiniol ar gyfer unrhyw ddigwyddiad lle mae sawl rheoleiddiwr yn gysylltiedig, gyda'r Swyddfa Rheoleiddio Niwclear (ONR) fel y rheoleiddiwr arweiniol diofyn ar gyfer y sector ymholliad niwclear

Mae'r llywodraeth eisoes wedi cymryd camau i weithredu'r argymhelliad hwn. Rydym yn gweithio gyda rheoleiddwyr i roi system rheoleiddwyr arweiniol ffurfiol ar waith ar unwaith. Mae'r ONR eisoes wedi ysgrifennu at reoleiddwyr eraill i ffurfio'r 'chwech gwych', bydd trefniadau'n cael eu cwblhau yn ystod mis Mawrth a bydd y model rheoleiddwyr arweiniol ar waith erbyn 31 Mawrth 2026.

Bydd hyn yn cymryd dull seiliedig ar safleoedd i sicrhau bod safleoedd sifil ac amddiffyn yn cael eu hystyried wrth i ni weld manteision model rheoleiddwyr arweiniol sy'n cwmpasu cylch bywyd cyfan portffolio'r sector niwclear.

Argymhelliad 4

Symleiddio'r dirwedd reoleiddio niwclear drwy gydgrynhoi'r rhan fwyaf o swyddogaethau rheoleiddio diogelwch niwclear o fewn un sefydliad

Bydd y llywodraeth yn cydgrynhoi gweithgaredd rheoleiddio ar gyfer ymholliad niwclear drwy uno'r ONR a'r DNSR. Bydd y newidiadau cychwynnol yn cael eu cyflawni erbyn Hydref 2026, gyda'r uno wedi'i gwblhau erbyn diwedd 2028, y ddau yn amodol ar ddiogelwch cenedlaethol priodol ac ymrwymiad rhyngwladol.

- Bydd y Weinyddiaeth Amddiffyn, DESNZ ac ONR yn cydweithio i ddatblygu opsiynau ar gyfer cydgrynhoi gan gynnwys profi'r dull hwn gyda phartneriaid rhyngwladol.
- Nodi a chyflawni newidiadau deddfwriaethol.
- Nodi a lliniaru effeithiau ar y gweithlu, sgiliau, recriwtio a chadw staff.

Mae'r dull graddol hwn yn diogelu darpariaeth ddiogel prosiectau a rhaglenni cyfredol a rhai'r dyfodol.

Mae'r llywodraeth yn nodi bod yr argymhelliad hwn yn ymwneud â symleiddio rheoleiddio sy'n ymwneud ag ymholliad niwclear, ac yn eithrio rhai sectorau eraill sy'n defnyddio deunydd radiolegol.

Ynghyd â gweithredu argymhellion 2 a 3 i sefydlu corff gwneud penderfyniadau ar y cyd ar gyfer penderfyniadau rheoleiddio niwclear a model rheoleiddiwr arweiniol, byddwn yn cryfhau'r cydweithrediad presennol rhwng yr Asiantaeth Amgylcheddol a'r ONR i gyflawni'n llawn y canlyniadau a fwriadwyd o argymhelliad 4. Byddwn yn gwerthuso effeithiolrwydd y dull hwn o ran cyflawni tirwedd reoleiddio niwclear symlach ar gyfer rhanddeiliaid y diwydiant, ac os na fydd, byddwn yn gwneud newidiadau pellach i gyfrifoldebau rheoleiddio unwaith y bydd y canlyniadau a gyflawnwyd o dan argymhellion 2 a 3 yn glir.

Argymhelliad 5

Ailosod datblygiad achos diogelwch

Bydd y llywodraeth yn gweithio gyda deiliaid dyletswyddau a rheoleiddwyr i ailosod y dull o ddatblygu ac asesu achosion diogelwch er mwyn dileu dyblygu a gwreiddio symrlwydd, gyda'r nod o fyrhau achosion diogelwch a chanolbwyntio ar eu defnydd gan ddeiliaid dyletswyddau i gefnogi gweithrediadau. Fel rhan o'r Cynllun Gweithredu Cymesuredd, bydd y llywodraeth yn gweithio gyda deiliaid dyletswyddau a rheoleiddwyr i archwilio methodolegau arddangos diogelwch amgen a chytuno ar gyfeiriad strategol ar gyfer cyfeiriad diogelwch niwclear erbyn diwedd Haf 2026. Bydd gofyn i'r sector bennu'r gywyr sylfaenol dros gymhlethdod arddangos diogelwch a chynnig set o gamau cywirol wedi'u targedu.

Yna byddwn yn egluro i'r diwydiant sut rydym yn disgwyl i'r cyfeiriad gael ei weithredu. O dan y Cynllun Gweithredu, disgwylir i sefydliadau ymgorffori'r mesurau hyn yn eu diwylliant a'u harferion gweithredol. Dylai'r methodolegau a'r arferion newydd gael eu hymgorffori'n llawn o fewn dogfennaeth diogelwch niwclear erbyn Haf 2027.

Bydd y llywodraeth yn cynnal goruchwyliaeth o weithredu'r Cynllun Gweithredu Cymesuredd trwy'r Fforwm Safonau Niwclear a'r NRIP.

Bydd y sector amddiffyn yn diffinio ac yn ail-alinio ei ddull gyda'r model Tair Llinell Amddiffyn, a bydd y rheoleidiwr yn bodoli y tu allan i'r strwythur hwnnw.

Argymhelliad 6

Dylai'r llywodraeth ddiffinio goddefgarwch risg ar gyfer niwclear

Bydd y llywodraeth yn cymryd cyfrifoldeb am ddiffinio Goddefgarwch Risg ar gyfer y sector niwclear. I wneud hynny, bydd y llywodraeth yn cynnull panel cynghori arbenigol i glywed tystiolaeth ar gymhwyso fframwaith Goddefgarwch Risg a'i gymhwysiad ymarferol yn y sector niwclear. Bydd y panel yn:

- Cymharu a chyferbynnu y dulliau o wneud penderfyniadau risg a rheoleiddio a ddefnyddir gan reoleiddwyr niwclear â'r rhai a ddefnyddir gan (i) reoleiddwyr niwclear rhyngwladol, a (ii) rheoleiddwyr Prydain Fawr mewn sectorau perygl uchel eraill a sectorau a reoleiddir o dan y Rheoliadau Ymbelydredd Ïoneiddio, megis y sector meddygol, gan ystyried egwyddorion rheoleiddio sylfaenol, cymesuredd, a chymhwyso barn sy'n seiliedig ar risg.
- Gwerthuso a yw'r cysyniadau a'r drafodaeth a ddarperir yn fframwaith Lleihau Risgiau, Diogelu Pobl (R2P2) yr HSE yn ddigonol i gydbwyso'r risgiau yn y sector niwclear, yn gymdeithasol ac yn unigol, yn ddigonol yn erbyn y manteision o dechnolegau niwclear.
- Ystyried a yw defnyddio fframwaith R2P2 i ddeillio targedau rhifyddol ar gyfer yr ystod o risgiau yn y sector niwclear yn briodol, ac a yw hwn yn ddull gorau posibl o wneud penderfyniadau diogelwch niwclear cymesur.

- Ystyried a fyddai'n briodol cyfarwyddo'r ONR bod risgiau ar neu islaw lefelau derbyniol yn fras yn cael eu hystyried yn ALARP ac Mor Isel ag y Gellir ei Gyrraedd yn Rhesymol (ALARA), oni bai bod rhesymau cymhellol i'r gwrthwyneb.

Bydd y panel adolygu yn dod i gasgliad ac yn gwneud datganiad ar ei ganfyddiadau erbyn mis Mehefin 2026. Bydd hyn yn cynnwys ymrwymiad i adolygiadau cyfnodol o sut mae'r fframwaith Goddefgarwch Risg yn cael ei ddefnyddio gan y sector niwclear. Byddwn yn sicrhau bod yr ONR yn defnyddio'r canlyniadau yn ei adolygiad o'i ganllawiau rheoleiddio (argymhelliad 7) sydd i'w gyhoeddi ym mis Rhagfyr 2026.

Ni fydd y panel yn ystyried newid Fframwaith Goddefgarwch Risg yr HSE a'i ffiniau rhifyddol dangosol sy'n cefnogi gwneud penderfyniadau cyson gan reoleiddwyr Deddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith ar gyfer sectorau eraill.

Tra bod y gwaith hwn yn cael ei gyflawni, bydd rheoleiddwyr a gweithredwyr yn elwa o gymhwyso mwy cymesur o'r gofyniad cyfreithiol, cyn belled ag y bo'n rhesymol ymarferol, a elwir yn 'egwyddor ALARP' o ganlyniad i ymgorffori'r [Ffyrdd o Weithio - egwyddorion i arwain cymhwyso ALARP a BAT yn y diwydiant niwclear](#).

Argymhelliad 7

Adolygu canllawiau rheoleiddwyr niwclear yn unol â goddefgarwch risg diwygiedig

Bydd canllawiau rheoleiddiol yn cael eu hadolygu'n drylwyr i sicrhau eu bod yn gyson â system reoleiddiol sydd yn bennaf yn an-ragnodol ac yn gyrru cymesuredd o fewn y sector.

Ar hyn o bryd mae'r ONR yn adolygu ei Egwyddorion Asesu Diogelwch (SAPau) ac yn bwriadu ymgynghori yn Haf 2026. Mae rhai o'r Amcanion Diogelwch Sylfaenol (BSOau) yn Nhargedau Rhifiadol yr ONR, megis y rhai ar amddiffyniad radiolegol i weithwyr a'r cyhoedd, wedi'u cynnwys yn yr adolygiad hwn. Bydd yr adolygiad SAPau hefyd yn ystyried uniondeb strwythurol, dibynadwyedd meddalwedd, a dadansoddiad seismig. Bydd yr ONR yn egluro'r defnydd o'i ddogfennau canllaw, gan sicrhau cysondeb a gosod disgwyliad clir ar gyfer Arfer Da Perthnasol sy'n amlinellu mai dyletswydd deiliaid dyletswyddau yw nodi arfer da perthnasol, gan gynnwys o ddiwydiannau perygl uchel eraill. Bydd yr ONR yn ystyried ac yn gweithredu canlyniad y panel cynghori arbenigol o argymhelliad 6 yn ei adolygiad o'i ganllawiau. Bydd yr ONR yn cyhoeddi ei adolygiad ym mis Rhagfyr 2026.

Mae'r EA yn y broses o adolygu nifer o feysydd canllaw, gan gynnwys strwythur a chynnwys ehangach. Bydd hyn yn cynnwys ystyried sut mae goddefgarwch canlyniadau risg o Argymhelliad 6 yn effeithio ar Reoliadau Trwyddedu Amgylcheddol 2016 a'r Technegau Gorau sydd ar Gael (BAT).

Bydd y llywodraeth yn cynnal goruchwyliaeth o gynnydd ar yr argymhelliad hwn drwy'r Fforwm Safonau Niwclear a'r Panel Gweithredu Rheoleiddio Niwclear. Disgwylir i'r gwaith hwn ffurfio rhan o'r Cynllun Gweithredu Cymesuredd.

Argymhelliad 8

Diffinio ystyr cymesuredd yn Neddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith

Bydd y llywodraeth yn cyflwyno deddfwriaeth eilaidd o dan adran 15 o'r Ddeddf Iechyd a Diogelwch Cyhoeddus i egluro'r diffiniad cyfreithiol o gymesuredd mewn perthynas ag asesiad o wahanol risgiau, gan ystyried y newidiadau a awgrymir yn argymhelliad 8. Yn Haf 2026 byddwn yn ymgynghori â'r diwydiant ac undebau llafur i sicrhau nad yw unrhyw opsiynau a gymerwn ymlaen i ddeddfu yn lleihau lefel amddiffyniad y cyhoedd a gweithwyr rhag risgiau iechyd.

Argymhelliad 9

Sefydlu system rheoli risg portffolio ar draws y fenter gyfan ar draws y sectorau amddiffyn a dadgomisiynu

Er mwyn gwella cydlyniant ac atebolrwydd, bydd y llywodraeth yn sefydlu systemau diogelwch ar draws y fenter a fydd yn darparu'r lefel uchaf o reoli risg portffolio. Bydd hyn yn cynnwys sefydlu mecanweithiau ar gyfer y gwneuthurwr penderfyniadau terfynol ar gyfer risg a dosraniad risg o'r brig i lawr.

Bydd y fforymau hyn yn dileu rhaglenni rhag gweithio ar eu pen eu hunain, ac yn hwyluso gwneud penderfyniadau amserol, wedi'u llywio gan ddealltwriaeth gref o gyd-ddibyniaethau.

Byddwn yn cyflawni'r newidiadau hyn yn raddol, trwy ddiwygio polisi a deddfwriaeth, erbyn diwedd 2027. Wrth wneud hynny, gallwn gynnal cynnydd ar raglenni sydd ar y gweill.

Argymhelliad 10

Adolygu trefniadau i atal cyfuno risgiau niwclear a chonfensiynol

Bydd y llywodraeth yn gweithio gyda'r partneriaid yn y diwydiant, sef yr ONR, y DNSR, a'r EA i sicrhau bod argymhelliad 10 yn cael ei weithredu'n llawn. Bydd y gwaith hwn yn canolbwyntio ar wahaniaethu rhwng risgiau radiolegol a niwclear a risgiau confensiynol a sicrhau bod y gwahaniaeth hwn yn cael ei gymhwyso'n briodol.

Fel cam cyntaf, mae'r Prif Arolygydd Niwclear (CNI) wedi cytuno y bydd yr arolygiad CNI traws-ddiwydiannol nesaf ar thema iechyd a diogelwch safleoedd niwclear gyda ffocws ar adeiladu. Drwy ganolbwyntio ar arferion adeiladu, rheoli contractwyr, ac arweinyddiaeth, mae'r arolygiad yn sicrhau bod peryglon confensiynol yn cael eu hasesu yn erbyn disgwyliadau iechyd a diogelwch safonol, gan eu hatal rhag cael eu cymysgu â risgiau niwclear a chefnogi goruchwyliaeth reoleiddiol gymesur, wedi'i thargedu.

Bydd yr ONR yn sefydlu fforwm i reoleiddwyr a deiliaid dyletswyddau archwilio safbwyntiau, heriau blaenorol, a chyfleoedd i osgoi niwcleareiddio peryglon perygl isel, nad ydynt yn niwclear.

I gefnogi'r gwaith hwn ymhellach, bydd Fforwm y Cyfarwyddwyr Diogelwch yn ystyried mentrau dan arweiniad y diwydiant y gellir eu dwyn ymlaen i fynd i'r afael â'r argymhelliad hwn.

Argymhelliad 11

Diwygiadau i'r Rheoliadau Cynefinoedd

Rydym yn bwrw ymlaen â'r argymhelliad hwn drwy gyfuniad o fesurau deddfwriaethol ac an-ddeddfwriaethol.

Cyn gynted â phosibl, byddwn yn deddfu i addasu'r rheoliadau sy'n llywodraethu'r broses Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (HRA) er mwyn caniatáu ystyriaeth briodol o fesurau lliniaru, lle mae eu heffeithiolrwydd wedi'i brofi, yng nghyfnod cynnar y broses HRA, gan leihau'r amser a dreulir ar asesu diangen ac annog cytundeb cynnar i ddatrys problemau, a gwahaniaethu'n glir rhwng pryderon y gellir mynd i'r afael â nhw a phroblemau sylweddol.

Lle gellir cymhwyso'r rheoliadau presennol yn well, byddwn yn diweddarau canllawiau i egluro lle mae hyblygrwydd yn bodoli a chaniatáu i benderfynwyr a chynigwyr prosiectau wthio yn ôl ar or-gymhwyso'r rheoliadau.

Yn benodol, bydd newidiadau i ganllawiau yn:

- egluro y dylid eithrio risgiau damcaniaethol neu ddyfalu;
- egluro nad oes angen i iawndal fod yn 'debyg am debyg' ar yr amod bod cydlyniant rhwydwaith cenedlaethol y safleoedd yn cael ei ddiogelu;
- pwysleisio nad yw effeithiau de minimis (h.y. effeithiau sy'n rhy ddibwys i risgio effaith negyddol) yn gyfystyr ag effaith andwyol ar uniondeb gan gynnwys lle mae effaith de minimis yn deillio o effeithiau mewn cyfuniad â phrosiectau eraill; ac
- egluro y gellir, a dylid, ailddefnyddio asesiadau HRA cyn belled ag y bo modd.

Byddwn yn gweithio gyda Chyrff Hyd Braich, gan gynnwys Natural England, i weithredu'r newidiadau hyn. Bydd hyn yng nghyd-destun cyhoeddi Datganiadau Polisi Strategol ar gyfer Natural England ac Asiantaeth yr Amgylchedd sydd ar ddod, a fydd yn nodi blaenoriaethau strategol y llywodraeth ar gyfer pob rheoleiddiwr, a'r dull y dylent ei gymryd i gyflawni'r blaenoriaethau hyn wrth sicrhau ffocws ar ganlyniadau.

Rydym yn disgwyl y bydd y newidiadau hyn i'r canllawiau yn datrys y materion a godwyd yn adroddiad y Tasglu. Drwy ddefnyddio canllawiau lle bo modd, gallwn wneud y newidiadau hyn yn gyflymach ac yn fwy effeithiol. Os bydd y materion hyn yn parhau ar ôl adolygu, bydd y llywodraeth yn ystyried deddfu i sicrhau bod y drefn HRA yn cael ei chymhwyso'n effeithiol ac yn briodol.

Argymhelliad 12

Llwybr amgen i gydymffurfio â'r Rheoliadau Cynefinoedd

Rydym yn cytuno y dylai datblygwyr prosiectau niwclear gael ffordd arall o gydymffurfio â'r Rheoliadau Cynefinoedd.

Felly, byddwn yn nodi cyfleoedd, erbyn Hydref 2026, i gyflymu datblygiad prosiectau niwclear trwy ddefnyddio Cynlluniau Adfer Natur wedi'u targedu o dan y Gronfa Adfer Natur. Ar gyfer y nodweddion a'r effeithiau amgylcheddol y maent yn eu cynnwys, mae Cynlluniau Adfer Natur yn dileu'r gofyniad am arolygon penodol i brosiectau, Asesiadau Amgylcheddol a lliniaru pwrpasol. Yn lle hynny, gall datblygwyr wneud un taliad sy'n cyflawni rhwymedigaethau perthnasol, fel y rhagwelwyd gan y Tasglu.

Ar gyfer niwclear amddiffyn, byddwn yn sefydlu llwybr arall ar gyfer Cydymffurfio â Rheoliadau Cynefinoedd, pan fo angen i sicrhau ein buddiannau diogelwch cenedlaethol. Felly, byddwn yn datblygu llwybr rheoleiddio pwrpasol i ganiatáu datblygiad cyflym ar safleoedd DNE i sicrhau nad yw gofynion proses yn arwain at oedi annerbyniol. Mae hyn yn debygol o fod angen deddfwriaeth sylfaenol, a byddwn yn ei wneud cyn gynted â phosibl. Trwy'r newid arwahanol hwn sydd wedi'i dargedu, byddwn yn archwilio dulliau gorau posibl o leihau cost, cynyddu cyflymder cyflawni a diogelu'r amgylchedd ar yr un pryd. Byddwn yn nodi cynlluniau mwy manwl yn yr Haf.

Argymhelliad 13-15

Cymesuredd yn y drefn Asesu Effaith Amgylcheddol (EIA); Caniatáu datblygu Parthau Sbarduno Carbon Isel Modiwlaid; Asesiadau untro a gwrthdroi dyfarniad Finch ar gyfer prosiectau trydan carbon isel

Fel rhan o'r symudiad parhaus tuag at ddull mwy strategol, sy'n seiliedig ar ganlyniadau, bydd y llywodraeth yn defnyddio offer newydd fel Cynlluniau Cyflawni Amgylcheddol (EDPau) ac Adroddiadau Canlyniadau Amgylcheddol (EORau) i gefnogi cyflawni datblygiad carbon isel. Rydym wedi cyhoeddi [cynllun strategol](#) ar gyfer cyflwyno'r gyfundrefn EORau erbyn mis Rhagfyr 2027.

Unwaith y byddant ar waith, bydd EORau yn caniatáu symleiddio asesiad amgylcheddol i leihau baich asesiadau dyblyg diangen ar lefel y prosiect, lle mae asesiad priodol sylfaenol wedi digwydd - gyda lle i ddeddfu ar gyfer gofynion gweithdrefnol pwrpasol ar gyfer canlyniadau datblygu a/neu ddaearyddiaethau diffiniedig lle bo'n briodol. Ochr yn ochr â hynny, mae'r pwerau a sicrhawyd trwy'r Ddeddf Cynllunio a Seilwaith yn caniatáu i EDPau gael eu rhoi ar waith sy'n cwmpasu daearyddiaethau penodol - er enghraifft, parthau fel yr awgrymwyd gan y Tasglu - a mathau o ddatblygiadau i fynd i'r afael ag effaith datblygiad ar safleoedd a rhywogaethau gwarchoddedig ar raddfa strategol.

Lle maent ar waith, bydd y cyfuniad o EORau symlach ac EDPau perthnasol yn sicrhau bod lefelau cyffredinol o ddiogelwch amgylcheddol yn cael eu cynnal, gan gyflymu cyflawni datblygiad sydd ei angen yn fawr. Mae Natural England yn datblygu'r EDPau cyntaf a bydd y

Llywodraeth yn gweithio gyda Natural England i flaenoriaethu lle mae EDPau yn cael eu rhoi ar waith i gefnogi darparu tai a seilwaith, gan gynnwys ynni niwclear, gan ddatgloi canlyniadau gwell i natur.

O ran y dyfarniad yn achos Finch, bydd y llywodraeth yn parhau i gefnogi cymhwysu priodol y dyfarniad, gan gydnabod ei ffocws cyfyngedig ar ystyried allyriadau i lawr yr afon o hydrocarbonau a echdynnwyd fel rhan o'r datblygiad yn hytrach na chynlluniau niwclear. Bydd ystyried y dyfarniad a chyfraith achosion ehangach yn rhan o ddatblygu EORau i ddarparu eglurder ynghylch natur yr asesiad sy'n ofynnol ar gyfer gwahanol fathau o ddatblygiad.

Bydd y llywodraeth yn defnyddio'r system newydd o EORau i yrru cymesuredd gweithdrefnol wrth sicrhau bod trylwyredd a gwerth sylweddol yr asesiad yn cael eu cynnal. Fel rhan o ddatblygu EORau, bydd y llywodraeth yn edrych i'w teilwra i ddiwallu anghenion gwahanol fathau o ddatblygiad.

Yn gyfochrog â chyflwyno EORau, bydd y llywodraeth yn parhau i chwilio am gyfleoedd i wella gweithrediad y system bresennol, gan gynnwys fel rhan o gynlluniau'r Fenter Niwclear Amddiffyn (DNE) a gyhoeddir yn Hydref 2026.

Argymhelliad 16

Cynyddu rhannu data, a thryloywder ar ddata amgylcheddol

Mae manteision clir i gael mwy o fynediad at ddata amgylcheddol. Rydym yn disgwyl y bydd setiau data sydd ar gael yn gyhoeddus ar gyfer Asesiadau Effaith Amgylcheddol yn cael eu cyhoeddi ar storfa ganolog, a bydd sut mae hyn yn gweithio yn cael ei archwilio wrth i ni ddatblygu Asesiadau Effaith Amgylcheddol yn unol â'r cynllun strategol. Byddwn yn bwrw ymlaen â'r argymhelliad y dylid ychwanegu unrhyw ddata ychwanegol y mae datblygwyr yn ei gasglu fel rhan o'r broses Asesiadau Effaith Amgylcheddol at y storfa ganolog hon trwy weithredu EORau. Bydd hyn yn caniatáu proses asesu amgylcheddol symlach, cyflymach a mwy effeithiol, a bydd yn ein helpu i ddeall effeithiolrwydd asesu ac unrhyw liniaru a sicrhawyd fel rhan o'r broses asesu.

Mae'r NDA eisoes yn ymgysylltu'n agos â'r rhai sydd â diddordeb mewn datblygu ei dir nad oes ei angen mwyach ar gyfer ei genhadaeth, felly byddwn yn gweithio gyda nhw i sicrhau bod data ar gael lle bo modd.

Rydym yn cytuno â'r argymhelliad y dylai datblygwyr gyhoeddi amcangyfrifon cost lefel uchel o'r broses asesu ac unrhyw liniaru sy'n rhesymol abl i gostio mwy na £500,000, ynghyd ag esboniad o pam mae hyn yn gymesur. Byddwn yn archwilio ffyrdd y gellir cyflawni hyn i hwyluso tryloywder a mabwysiadu lliniaru cost-effeithiol a chymesur, gan gynnwys trwy ddefnyddio EORau.

Argymhelliad 17

Gweithredu amserlenni statudol ar gyfer trwyddedu amgylcheddol

Dylai datblygwyr niwclear gael mwy o sicrwydd ynghylch amserlenni trwyddedu a hyder y bydd Asiantaeth yr Amgylchedd yn prosesu ceisiadau'n effeithlon. Byddwn yn lleihau amserlenni penderfynu trwyddedau drwy symleiddio a chyflymu prosesau. Byddwn yn:

- Eithrio rhai gweithgareddau adeiladu risg isel rhag gofyn am drwydded yn gyfan gwbl, yn amodol ar amodau priodol.
- Gwneud rheoleiddio'n fwy cymesur a chydlynol drwy foderneiddio trwyddedu diwydiannol.
- Gwella effeithiolrwydd amserlenni trwyddedu. Bydd perfformiad yn cael ei olrhain a bydd Gweinidogion yn cael eu hysbysu pan na ellir gwneud penderfyniadau mewn pryd, i helpu i gyflymu'r broses o wneud penderfyniadau.
- Cefnogi amserlenni cyflymach a gwneud penderfyniadau hyblyg drwy Wasanaeth Olrhain Blaenoriaeth newydd EA ar gyfer safleoedd aml-drwydded cymhleth a safleoedd Seilwaith Cenedlaethol.
- Cyflwyno gwasanaeth 'ymgeisio a rheoli' digidol newydd, gan ddarparu platfform hawdd ei ddefnyddio i leihau amseroedd penderfynu a cheisiadau am wybodaeth.
- Gwella ymhellach yr aliniad rhwng cynllunio a thrwyddedu drwy dreialu model Rheoleiddiwr Amgylcheddol Arweiniol fel 'un drws ffrynt' i brosiectau mawr.

Gan adeiladu ar lansiad y Gwasanaeth wedi'i Dracio Blaenoriaethol ym mis Ionawr, byddwn yn gweithredu'r gwelliannau hyn cyn gynted â phosibl.

Barn y llywodraeth yw y gall amserlenni statudol newydd, er eu bod yn syniad da mewn egwyddor, arwain at ganlyniadau anfwriadol, gan gynnwys gwrthod ceisiadau trwyddedu rhesymol lle nad oes angen ond ychydig mwy o amser.

Argymhelliad 18

Gweithredu Elw Net Bioamrywiaeth (BNG)

Bydd y llywodraeth yn cyflwyno fframwaith BNG cymesur a symlach ar gyfer NSIPau. Bydd hyn yn cynnwys mesurau sy'n mynd i'r afael â holl argymhellion y tasglu ar BNG ar gyfer NSIPau (18 A-D). Cyn bo hir, bydd DEFRA yn nodi'r pecyn manwl o fesurau yn ymateb y llywodraeth i ymgynghoriad BNG 2025 ar gyfer NSIPau.

Yn ddiweddar, mae'r llywodraeth wedi cyhoeddi diwygiadau i BNG i symleiddio gofynion cynllunio wrth gynnal ein hymrwymiad i adfer natur. Gan weithio ochr yn ochr ag unrhyw Hawliau Datblygu a Ganiateir newydd, bydd hyn yn dileu'r angen am weithgaredd datgomisiynu llai o dan 0.2 hectar i ddarparu BNG. Mae safleoedd mwy, sy'n cynnwys adeiladau caled neu adeiladau presennol yn bennaf lle mae ychydig neu ddim cynefin yn cael ei effeithio, hefyd wedi'u heithrio. Bydd DEFRA, DESNZ a'r NDA yn parhau i gydweithio i

gasglu tystiolaeth am sut mae BNG yn gweithio ar gyfer gweithgareddau datgomisiynu niwclear a gwneud gwelliannau lle bo angen.

Bydd DEFRA a Natural England yn gweithio gyda'r Weinyddiaeth Amddiffyn i weithredu elw net bioamrywiaeth, gan fanteisio ar y cyfleoedd a gyflwynir o ddiwygiadau arfaethedig diweddar. Bydd hyn yn galluogi'r Weinyddiaeth Amddiffyn i reoli gwelliannau bioamrywiaeth yn strategol ac yn hyblyg ar draws ei hystâd yn well, gan ysgogi effeithlonrwydd a sicrhau'r manteision ehangach i'r eithaf.

Argymhelliad 19

Dileu neu gyfyngu ar Ddyletswydd Parciau Cenedlaethol yn Neddf Ffyniant Bro ac Adfywio 2023 (LURA)

Bydd y llywodraeth yn deddfu i gyfyngu ar y Ddyletswydd Tirweddau Gwarchodedig a ddiwygiwyd gan y LURA.

Ein Parciau Cenedlaethol a'n Tirweddau Cenedlaethol yw ein lleoedd mwyaf eiconig ac ysbrydoledig ac maent yn chwarae rhan hanfodol wrth gyflawni ein blaenoriaethau cenedlaethol ar gyfer adfer natur a mynediad i bawb. Mae'r llywodraeth yn cydnabod y gallai datblygwyr ac awdurdodau cynllunio fod yn aneglur ynghylch y disgwyliadau ar gyfer cydymffurfio â'r ddyletswydd Tirweddau Gwarchodedig, ac mewn rhai achosion mae hyn wedi arwain at drafodaethau hir ynghylch taliadau digolledu.

I fynd i'r afael â'r ansicrwydd hwn, byddwn yn deddfu i egluro nad oes gofyn i ddatblygwyr Prosiectau Seilwaith o Arwyddocâd Cenedlaethol dalu iawndal ariannol er mwyn cydymffurfio â'r Ddyletswydd Tirweddau Gwarchodedig. Rhaid i awdurdodau perthnasol barhau i geisio hyrwyddo dibenion Tirweddau Gwarchodedig, sy'n golygu bod ystyriaethau tirwedd a natur a chanlyniadau amgylcheddol gwell yn parhau i fod yn ystyriaeth bwysig ar gyfer datblygu yn y lleoedd arbennig hyn.

Argymhelliad 20

Diwygio'r cap cost ar gyfer adolygiadau barnwrol a chyfyngu heriau cyfreithiol i Brosiectau Seilwaith Strategol Cenedlaethol (NSIPs) i 'un cynnig'

Mae adolygiad barnwrol yn chwarae rhan hanfodol wrth ddwyn cyrff cyhoeddus i gyfrif, ond fel y tynnodd y Tasglu sylw ato, gall hefyd alluogi hawliadau ailadroddus neu annheilwng sy'n oedi Seilwaith Cenedlaethol Hanfodol, gan gynnwys prosiectau niwclear newydd. Mae heriau ailadroddus ar draws sawl cam rheoleiddio yn creu ansicrwydd, yn cynyddu costau, ac yn peryglu tanseilio darpariaeth amserol rhaglenni o bwys cenedlaethol.

Datgelodd adolygiad annibynnol gan yr Arglwydd Banner KC i oediadau i Brosiectau Seilwaith o Arwyddocâd Cenedlaethol (NSIPau) yn 2024 themâu tebyg. Dyna pam, trwy Ddeddf Cynllunio a Seilwaith 2025 a diweddariadau wedi'u targedu i'r Rheolau Gweithdrefn Sifil (CPR), mae'r llywodraeth eisoes wedi cyflwyno diwygiadau i sicrhau bod heriau yn erbyn NSIPau yn cael eu rheoli'n gyflymach ac yn fwy cymesur.

Gan adeiladu ar y cynnydd hwn, bydd y llywodraeth bellach yn ymestyn y diwygiadau adolygiad barnwrol diweddar y tu hwnt i NSIPau ac yn bwrw ymlaen â diwygiadau pellach i foderneiddio'r drefn gostau, gan sicrhau cymesuredd (argymhelliad 20). Bydd y newidiadau hyn yn blaenoriaethu heriau cyfreithiol dilys, yn cryfhau uniondeb y broses adolygu barnwrol, yn atal camddefnydd, ac yn cynnal mynediad priodol at gyfiawnder, gan gefnogi defnyddio seilwaith sy'n hanfodol ar gyfer diogelwch ynni, twf economaidd, a sero net yn amserol. Byddwn hefyd yn sicrhau bod yr holl fesurau wedi'u halinio'n llawn â rhwymedigaethau rhyngwladol y DU.

Bydd y llywodraeth yn ymgynghori yn Haf 2026 ar y cynigion manwl sydd eu hangen i weithredu argymhelliad y Tasglu i ymestyn y diwygiadau adolygiad barnwrol diweddar o'r NSIP i drwyddedu amgylcheddol a thrwyddedu safleoedd niwclear. Byddwn hefyd yn ystyried a fyddai diwygiadau tebyg o fudd i gyfundrefnau cynllunio mawr eraill. Yn dilyn ymgynghori, bydd y llywodraeth yn deddfu i ymestyn y diwygiadau JR o'r NSIP ac yn gwahodd y Pwyllgor Rheolau Gweithdrefn Sifil (CPRC) i wneud y newidiadau perthnasol i'r CPR erbyn diwedd 2027. Bydd y llywodraeth hefyd yn gweithio gyda'r CPRC i sicrhau bod y diwygiadau'n gweithredu'n effeithiol ac yn eu gwahodd i wneud gwelliannau perthnasol i'r Gyfundrefn Diogelu Costau Amgylcheddol drwy'r CPR erbyn diwedd 2027.

Argymhelliad 21

Dylai'r Llywodraeth ymrwmo i indemnio datblygwyr niwclear rhag unrhyw ddifrod a achosir ganddynt o ganlyniad i fwrw ymlaen â'u prosiect tra bod adolygiad barnwrol yn cael ei benderfynu

Mae'r llywodraeth yn cydnabod y gall adolygiadau barnwrol ychwanegu ansicrwydd, costau ac oedi i seilwaith o bwys cenedlaethol, gan gynnwys niwclear, sy'n ganolog i'n huchelgeisiau ynni glân a thwf. Drwy Ddeddf Cynllunio a Seilwaith 2025 a diwygiadau llys, rydym eisoes wedi cymryd camau i fynd i'r afael ag adolygiadau barnwrol di-sail ac i sicrhau bod achosion yn cael eu trin yn brydlon.

Gan adeiladu ar hyn, bydd y llywodraeth yn cyflwyno cynigion i gynnig indemniad wedi'i dargedu ar gyfer prosiectau niwclear lle mae'r caniatâd cynllunio yn destun adolygiad barnwrol, lle byddai hyn yn cefnogi'r ddarpariaeth yn sylweddol ac yn cynrychioli gwerth am arian.

Byddwn yn nodi cynigion yn Haf 2026. Os oes angen deddfwriaeth, bydd hyn yn cael ei wneud cyn gynted â phosibl.

Argymhelliad 22

Rheolaeth reoleiddiol gymesur ar strwythurau a seilwaith sydd wedi'u halogi'n ymbelydrol

Mae'r llywodraeth eisoes wedi dechrau gweithredu'r argymhelliad hwn, gan gychwyn adran 304 o Ddeddf Ynni 2023 ym mis Rhagfyr 2025.

Er mwyn sicrhau bod yr argymhelliad yn cael ei weithredu'n llawn, bydd DESNZ yn cynnull yr Weinyddiaeth Amddiffyn, yr NDA, cwmnïau gweithredu niwclear, a rheoleiddwyr o fewn 6 mis i archwilio cyfleoedd ar gyfer arferion mwy cymesur o fewn y rheoliadau presennol.

Yn ogystal, bydd y llywodraeth hon yn parhau i archwilio opsiynau i ganiatáu cychwyn Adran 303 o'r Ddeddf, a chyfundrefn reoleiddio fwy cymesur ar gyfer safleoedd niwclear yng nghyfnodau olaf datgomisiynu.

Rydym hefyd eisoes yn gweithio ar atebion i gyflymu'r ddarpariaeth yn ystod camau olaf datgomisiynu, fel yr adlewyrchir mewn meysydd eraill o'r Adolygiad Rheoleiddio Niwclear, megis hawliau datblygu a ganiateir, trefniadau gweithio cymesur a newidiadau i reoliadau trwyddedu. Byddwn yn parhau i gomisiynu'r NDA a rheoleiddwyr i gefnogi'r ffurfio polisi hwn yn DESNZ.

Argymhelliad 23

Cymesuredd wrth ganiatáu ar gyfer gweithgareddau datgomisiynu

Rydym yn derbyn argymhelliad 23. Byddwn yn:

- a) Creu eithriad ar gyfer cronni deunyddiau ar safleoedd niwclear presennol yn Lloegr yn amodol ar amodau i'w pennu mewn cydweithrediad â'r NDA. Os oes angen, yn dilyn ymgynghoriad, bydd DESNZ a Defra yn diwygio Rheoliad Trwyddedu Amgylcheddol 2016 i alluogi eithriad o'r fath.
- b) Gweithio gyda'r NDA, y Weinyddiaeth Amddiffyn a rheoleiddwyr i ddatblygu trefniadau i gyflymu'r broses o wneud penderfyniadau wrth ddadgomisiynu, yn unol ag ysbryd argymhellion 3 a 4 y Tasglu.
- c) Gweithio ar draws y llywodraeth gydag awdurdodau lleol, yr ONR, a gweithredwyr safleoedd niwclear drwy fforymau presennol i sicrhau bod rolau a chyfrifoldebau ar gyfer gwahanol asesiadau amgylcheddol yn glir ac nad oes risg o ddyblygu. Mae hyn yn sicrhau bod swyddogaethau penodol Rheoliadau Adweithyddion Niwclear (EIA ar gyfer Datgomisiynu) 1999, a rheoliadau asesu effaith amgylcheddol ehangach, yn cael eu gweithredu fel y bwriadwyd. Yn y tymor hwy, bydd MHCLG yn newid EIA Cynllunio Gwlad a Thref i system EOR – math newydd wedi'i ddiwygio o asesiad amgylcheddol.
- d) Gweithio gydag Asiantaeth yr Amgylchedd i sicrhau bod y Canllawiau diwygiedig ar gyfer Gofynion Awdurdodi (GRA) yn glir, yn deg ac yn gymesur i weithredwyr niwclear, ac i ymgorffori'r cyhoeddiad diweddar Ffyrdd o Weithio – egwyddorion i arwain y defnydd o ALARP a BAT yn y diwydiant niwclear.

- e) Gweithio gyda'r NDA a'r Weinyddiaeth Amddiffyn i ddatblygu cynigion ar gyfer hawliau datblygu a ganiateir newydd ar gyfer datblygiadau ar raddfa fach i gefnogi datgomisiynu a chynnal ymgynghoriad cyhoeddus ar y cynigion hyn. Yn amodol ar ganlyniad yr ymgynghoriad, byddai newidiadau'n cael eu gwneud i Orchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygiad Cyffredinol a Ganiateir) (Lloegr) 2015 fel y'i diwygiwyd trwy ddeddfwriaeth eilaidd.

Bydd rhannau b-d yn cael eu cwblhau cyn diwedd y flwyddyn, a bydd rhannau a. ac e. yn cael eu cwblhau cyn diwedd 2027.

Argymhelliad 24

Gwella'r defnydd o Flaenoriaeth Genedlaethol Hanfodol (BCN)

Rydym wedi gwneud newidiadau i gryfhau'r rhagdybiaeth polisi o Flaenoriaeth Genedlaethol Hanfodol yn y Datganiad Polisi Cenedlaethol (NPS) newydd ar gyfer Cynhyrchu Ynni Niwclear (EN-7) a'r Datganiad Polisi Cenedlaethol Cyffredinol ar gyfer Ynni (EN-1), ac mae'r newidiadau hyn yn unol â'r argymhelliad. Cyn dynodi a chyhoeddi'r NPSau, fe wnaethom ddiweddarau'r polisi i egluro y bydd yr angen am seilwaith ynni carbon isel yn debygol o fod yn drech nag unrhyw effeithiau gweddilliol ym mhob amgylchiad ac eithrio'r rhai mwyaf eithriadol. Mae'r newidiadau hyn eisoes mewn grym yn EN-1 ac EN-7.

Mae ymgynghoriad ar Fframwaith Polisi Cynllunio Cenedlaethol (NPPF) newydd ar agor tan 10 Mawrth 2026. Byddai'r drafft yn rhoi gradd debyg o gefnogaeth polisi i ynni carbon isel, yng nghyd-destun y dull ehangach o ystyried cynigion datblygu y byddai'r Fframwaith newydd yn ei greu. Byddai polisi arfaethedig W3 yn rhoi pwysau sylweddol i fanteision datblygu ynni carbon isel a seilwaith rhwydwaith trydan, sef y lefel uchaf o bwysoli a gynigir yn y ddogfen. Byddai datblygiad o'r fath hefyd yn elwa o ragdybiaeth ddiwygiedig o blaid datblygu cynaliadwy, gan weithredu trwy bolisiau S3-S5; byddai'r rhain yn rhoi 'gogwydd' parhaol o blaid rhoi caniatâd, fel y byddai angen i unrhyw effeithiau andwyol fod yn sylweddol fwy na'r manteision, pe bai caniatâd ar gyfer datblygiad carbon isel yn cael ei wrthod. Byddwn yn ymateb i'r ymgynghoriad yn yr Haf.

Argymhelliad 25

Mae canllawiau a gyhoeddwyd gan Y Weinyddiaeth Tai, Cymunedau a Llywodraeth Leol (MHCLG) wedi'u diweddarau i symleiddio'r gyfundrefn Gorchymyn Caniatâd Datblygu (DCO)

Byddwn yn cyflwyno Canllawiau Cynllunio Seilwaith Cenedlaethol newydd erbyn Haf 2026 a fydd yn cyflawni egwyddor Argymhelliad 25. Bydd hyn yn dilyn dadansoddiad o ymatebion i'n hymgynghoriad ar Symleiddio Cynllunio Seilwaith. Yn benodol, byddwn yn:

- Diweddarau canllawiau cyn-ymgeisio i adlewyrchu dileu'r gofyniad statudol i gynnal ymgynghoriad cyn-ymgeisio o dan y PA08 gan y PIA.

- Peidio ag asesu ymgynghoriad fel rhan o'r prawf derbyn (yn unol â dileu gofynion ymgynghori cyn-ymgeisio statudol).
- Yn gyffredinol, anelu at leihau ymhellach achosion lle na dderbynnir cais am Orchymyn Caniatâd Datblygu (DCO) i'w archwilio, ar draws pob NSIP, yn hytrach na dim ond y rhai a nodwyd fel CNPau.
- Yn gyffredinol, ceisio darparu eglurder ynghylch sut y dylid cymhwysu'r prawf derbyn, gan ganolbwyntio ar a yw'r wybodaeth a ddarperir o fewn ceisiadau yn ddigonol ar lefel uchel, gan gadw gallu'r Arolygiaeth Gynllunio i wrthod derbyn ceisiadau nad ydynt o 'safon foddhaol' ar gyfer archwiliad effeithiol.
- Nodi disgwyliadau gyda'r ymgeiswyr na ddylai'r amser a dreulir yn y cam cyn-ymgeisio fod yn fwy na 4 mis yn gyffredinol.
- Ceisio dod â mwy o eglurder a ffocws i archwiliadau, yn benodol drwy sicrhau mwy o ffocws ar y prif faterion sy'n codi ar gais a chryfhau Asesiad Cychwynnol yr Awdurdodau Archwilio o Brif Faterion (IAPI). Byddwn yn rhoi cynnig ar ddulliau newydd o ran yr IAPI, a all fynd i'r afael â llawer o'r materion a godwyd yma, drwy:
  - Egluro'r materion cynllunio allweddol;
  - Nodi lle nad oes disgwyl i dystiolaeth bellach fod yn ofynnol, gyda rhesymeg;
  - Amlygu polisi cenedlaethol perthnasol, a
  - Cyfeirio at ddulliau cyffredinol a gymerwyd i ymdrin â materion tebyg sydd wedi codi o'r blaen.

Dylai hyn leihau'r angen i ail-archwilio materion, gan wella cysondeb ar draws archwiliadau ac amserlenni gan gynnwys cyfeirio at dechnolegau tebyg. Bydd canllawiau ategol yn nodi pwrpas a rôl yr Arolygiaeth Gynllunio Ariannol (IAPI) a sut y bydd hyn yn cyfrannu at symleiddio.

Fel rhan o'n cynlluniau gweithredu, byddwn yn cyfleu disgwyliadau'r llywodraeth ar rôl yr Arolygiaeth Gynllunio wrth wneud y diwygiadau hyn yn llwyddiant yn glir ac yn dryloyw.

Argymhelliad 26

Adroddiad Argymhellion Gorchymyn Caniatâd Datblygu (DCO) Dros Dro

Rydym yn cytuno â chanlyniad bwriadedig yr argymhelliad hwn, sy'n cyd-fynd â'n diwygiadau arfaethedig i'r Asesiad Cychwynnol o Brif Faterion (IAPI) a gynhelir gan Awdurdodau Archwilio cyn archwiliadau ar gynlluniau NSIP.

O dan y Ddeddf Cynllunio a Seilwaith (PIA), mae'r llywodraeth wedi rhoi mwy o bwysau i'r IAPI, gyda gofyniad newydd (unwaith y bydd wedi cychwyn) i Awdurdodau Archwilio wneud penderfyniadau gweithdrefnol ynghylch archwiliadau yng ngoleuni eu hasesiad o'r prif faterion sy'n codi ar gais. Bydd eu hasesiad yn cael ei adlewyrchu mewn IAPI, a fydd, ochr yn ochr â nodi'r meysydd ffocws i'w harchwilio, yn egluro'r materion hynny na fyddant yn cael eu harchwilio ymhellach oni bai bod rhagor o wybodaeth yn dod i'r amlwg. Er na fyddai'r IAPI yn

benderfynol, bydd yn cyflawni rôl debyg i 'adroddiad dros dro' ac yn gallu llunio'r camau archwilio, argymhell a phenderfynu dilynol yn well. Bydd hyn yn symleiddio archwiliadau, yn sicrhau bod ymdrech yn cael ei chyfeirio at faterion o arwyddocâd gwirioneddol, ac yn lleihau heriau cyfreithiol posibl.

Dros y misoedd nesaf, byddwn yn gweithio gyda'r Arolygiaeth Gynllunio i dreialu dulliau newydd, gan gynnwys fformat a chynnwys yr IAPI, o fewn y fframwaith cyfreithiol a pholisi presennol.

Argymhelliad 27

Gwelliant i Ddeddf Cynllunio 2008 i fynnu llythyrau 'â'r bwriad i'

Mae'r llywodraeth yn cytuno y dylai estyniadau yn y cyfnod gwneud penderfyniadau fod yn eithriadol a lle bo'n briodol, y dylid defnyddio llythyrau 'â'r bwriad i' yn amlach.

Erbyn Haf 2026, byddwn yn cyhoeddi canllawiau newydd sy'n annog yr Ysgrifennydd Gwladol i gyhoeddi llythyrau 'â'r bwriad i', lle bo'n briodol, lle mae penderfyniadau'n cael eu gohirio a lle bydd gwneud hynny'n cefnogi cau materion heb eu datrys sydd angen mewnbwn pellach. Bydd y canllawiau hyn hefyd yn darparu eglurder ar gyhoeddi adroddiadau argymhellion yr Awdurdod Archwilio. Bydd canllawiau'n gyflymach ac yn fwy hyblyg na diwygio deddfwriaeth sylfaenol, ac felly barn y llywodraeth yw y byddai cyflwyno gofyniad i gyhoeddi llythyrau 'â'r bwriad i' yn cyflwyno rhwystr biwrocraidd ychwanegol ac yn dargyfeirio adnoddau o feysydd lle mae eu hangen.

Argymhelliad 28

Adfer Gorchymyn Cynllunio Seilwaith (Darpariaethau Model) (Lloegr a Chymru) 2009

Mae'r llywodraeth yn cytuno â'r argymhelliad. Bydd defnydd mwy o ddarpariaethau model yn cefnogi trin cyson o faterion sy'n dod i'r amlwg ar geisiadau NSIP a byddai eu defnydd yn dod â mwy o ffocws ac eglurder i'r broses gyffredinol o archwilio a gwneud penderfyniadau.

Byddwn yn diweddarau canllawiau i nodi disgwyliadau clir i ymgeiswyr ynghylch pryd y dylid defnyddio darpariaethau model, a beth yw'r darpariaethau model hynny. Rydym yn croesawu'r argymhellion a ddarparwyd ynghylch pa faterion penodol y dylid eu targedu trwy ddarpariaethau model. Byddwn yn defnyddio'r rhain fel sail ar gyfer ymgysylltu â rhanddeiliaid a all ein helpu i ddylunio darpariaethau model a chyflwyno canllawiau newydd cyn diwedd Haf 2027. O ystyried datblygiadau technolegol, mae canllawiau'n darparu offeryn mwy hyblyg na deddfwriaeth i sicrhau cysondeb ar draws y system caniatâd seilwaith heb fygu cynnydd ac arloesedd.

Argymhelliad 29

Ystyried diddymu adran 150 o'r Ddeddf Cynllunio

Mae'r llywodraeth wedi ystyried yr achos dros ddiddymu ac wedi'i drafod gyda'r Tasglu. Efallai y bydd potensial i ymgorffori mwy o ganiatadau eilaidd mewn gorchmynion caniatâd datblygu a allai leihau oedi ar ôl caniatâd i adeiladu seilwaith.

Mae'r caniatadau a'r awdurdodiadau eilaidd a ragnodir o dan Atodlen 2 o Reoliadau Cynllunio Seilwaith (Partion â Diddordeb a Darpariaethau Rhagnodedig Amrywiol) 2015 yn amrywiol o ran pwrpas a chymhwysiad.

Rydym yn bwriadu archwilio cyfleoedd i wneud gwelliannau gweithredol a gwasanaeth. Byddwn yn cefnogi'r newidiadau hyn trwy ganllawiau diwygiedig, gan sicrhau ein bod yn datgloi darpariaeth seilwaith wrth gynnal diogelwch i'r amgylchedd ac iechyd pobl.

Argymhelliad 30

Sefydlu uned i gyflawni gofynion Gorchymyn Caniatâd Datblygu (DCO)

Mae'r llywodraeth yn derbyn yr argymhelliad hwn. Bydd DESNZ yn sefydlu uned newydd o fewn ei thîm Cyflenwi Cynllunio Seilwaith i gydgrynhoi a chyflawni swyddogaethau rhyddhau ôl-ganiatâd mewn ymgynghoriad ag Adrannau Cynllunio Awdurdodau Lleol. Bydd hyn yn cyflymu penderfyniadau ar fodloni gofynion ôl-ganiatâd. Bydd hyn yn canolbwyntio i ddechrau ar brosiectau pŵer niwclear a rhwydweithiau trydan, gyda'r bwriad o ymestyn hyn i fathau eraill o brosiectau ynni os yw gwerthusiad o'i effeithiolrwydd yn cefnogi ei ehangu.

Argymhelliad 31

Symleiddio'r drefn gynllunio gonfensiynol drwy Orchmynion Datblygu Arbennig (SDO) ar gyfer pŵer niwclear a chymeradwyaethau awtomatig

Mae eisoes yn wir y gall prosiectau datblygu a datgomisiynu niwclear wneud cais am Orchmynion Datblygu Arbennig (SDOau), a'n barn ni yw nad nhw yw'r llwybr gorau bob amser ar gyfer prosiectau niwclear.

Ymhellach, drwy'r PIA, rydym yn cyflwyno pŵer i alluogi ymgeiswyr NSIP i ofyn am i'w prosiectau gael eu cyfeirio allan o'r gyfundrefn NSIP i gyfundrefn ganiatáu amgen. Lle bo'n briodol, gallai hyn gynnwys SDOau neu lwybrau eraill yn dibynnu ar yr hyn sy'n angenrheidiol (gan nodi, er enghraifft, anghenion prosiect). Byddai penderfyniadau'n cael eu gwneud fesul achos.

Mae ail ran yr argymhelliad yn cynnig cyflwyno mecanwaith 'caniatâd awtomatig ar ôl wyth wythnos' i benderfyniadau a wneir gan awdurdodau cynllunio lleol ar geisiadau sy'n cefnogi datblygiad a datgomisiynu niwclear. Rydym yn cefnogi'n llwyr sicrhau bod awdurdodau cynllunio lleol yn gwneud penderfyniadau cyflymach ac nad ydym yn gwrthod y ceisiadau hyn yn anghyfiawn, ond nid ydym yn credu y bydd caniatâd awtomatig yn cyflawni'r nodau hyn.

Mae gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros Dai, Cymunedau a Llywodraeth Leol hefyd bwerau galw i mewn i ymyrryd mewn penderfyniadau cynllunio. Byddwn yn ymgynghori ar ehangu'r cyfeiriad ymgynghori fel bod yn rhaid i awdurdodau cynllunio lleol hysbysu'r Ysgrifennydd Gwladol os ydynt yn bwriadu gwrthod ceisiadau am ddatblygiad o'r fath.

Argymhelliad 32

Annog ymagweddau fflyd yn EN-7

Mae ein cyfoedion rhyngwladol wedi cyflawni arbedion sylweddol o ran amser a chost wrth gyflenwi niwclear drwy fabwysiadu dull fflyd. Ar y llaw arall, mae Prydain wedi tanamcangyfrif effeithiau cadarnhaol dull fflyd yn hanesyddol.

Felly, byddwn yn cyflwyno maen prawf ar gyfer datblygwyr sy'n gobeithio adeiladu fflydoedd o adweithyddion yn llawn fel rhan o'r diweddariad nesaf i EN-7. Rydym yn cynnig y gallai maen prawf newydd ffafrio lliniaru effeithiau nad oes angen newidiadau dylunio swyddogaethol arnynt i wobrwyo safoni a chefnogi adeiladu fflyd. Byddwn yn cyhoeddi'r maen prawf newydd ar gyfer ymgynghori cyn gynted â phosibl ac yn anelu at gyflwyno'r holl ddiweddariadau i EN-7 o fewn 12 mis, yn amodol ar graffu seneddol.

Argymhelliad 33

Creu llwybr newydd i ganiatáu gorsafoedd pŵer lled-drefol

Nid ydym yn derbyn yr argymhelliad oherwydd ein bod yn bwriadu mynd ymhellach. Byddwn yn gweithio gyda'r Swyddfa Niwclear Niwclear (NOR) i gyflwyno dewisiadau amgen i'r meini prawf presennol gyda'r nod o gynyddu nifer y safleoedd addas posibl sydd ar gael ar gyfer pob dosbarth o adweithydd – nid dŵr ysgafn yn unig – gan gynnal diogelwch cyhoeddus trylwyr. Ein nod yw gweithredu'r argymhelliad hwn o fewn 12 mis, yn amodol ar graffu seneddol ac ymgynghoriad cyhoeddus.

Argymhelliad 34

Parthau Cynllunio Amlinellol Cymesur a Pharthau Cynllunio Argyfwng Manwl o dan Ymbelydredd (Rheoliadau Parodrwydd Argyfwng a Gwybodaeth Gyhoeddus) 2019 (REPP19)

Rydym yn cytuno â'r argymhelliad hwn ac mae cyflawni polisi eisoes ar y gweill. Mae arbenigwyr a gomisiynwyd gan DESNZ wedi nodi trefniadau amgen ar gyfer pennu parthau cynllunio amlinellol (OPZau). Byddwn yn trafod gyda rhanddeiliaid perthnasol, ac rydym eisoes yn paratoi opsiynau, pob un wedi'i gynllunio i sicrhau bod ein dull yn gadarn, yn seiliedig ar dystiolaeth ac yn briodol ar gyfer Adweithyddion Gigawat (GW) ac SMR/AMRau ac yn gweithio gyda'r Weinyddiaeth Amddiffyn ar gyfer eu hasedau.

Byddwn hefyd yn diwygio REPIR19 a'i ganllawiau cysylltiedig. Mae'r gwaith hwn eisoes ar y gweill fel rhan o raglen welliannau ehangach. Bydd gwneud hyn, yn ogystal â chyflwyno proses apelio, yn gofyn am welliannau i deddfwriaeth. Gellir cyflawni newidiadau i ganllawiau i annog gweithredwyr safleoedd i fanteisio ar opsiynau rheoleiddio presennol i gynnig OPZau penodol i safleoedd ar yr un pryd, gan gynorthwyo gweithredwyr tra bod deddfwriaeth ddiwygiedig yn cael ei chyflawni.

Argymhelliad 35

Symleiddio cyfiawnhad rheoleiddiol

Rydym yn cytuno â bwriad yr argymhelliad a byddwn yn mynd i'r afael â'r materion y mae'r Tasglu yn eu codi ar Gyfiawnhad Rheoleiddiol cyn gynted â phosibl. Credwn fod ffordd well o wneud hyn. Byddwn yn gweithio gyda GBE-N i gyflwyno cais am gyfiawnhad rheoleiddiol i DEFRA o fewn y 6 mis nesaf yn ceisio penderfyniad o dan Reoliad 12 ar gyfer pob Adweithydd Dŵr Ysgafn. Byddwn hefyd yn mynd ymhellach nag argymhelliad y Tasglu ac yn defnyddio ein profiad gyda'r cais Adweithydd Dŵr Ysgafn i symleiddio'r broses i'r sector ei dilyn wrth geisio cyfiawnhad ar gyfer dosbarthiadau eraill o adweithyddion yn y dyfodol. Os nad yw hynny'n bosibl, byddwn yn ystyried newid deddfwriaethol.

Argymhelliad 36

Cynigion mewn perthynas â buddion cymunedol

Mae'r llywodraeth yn cydnabod pwysigrwydd buddion cymunedol a'u rôl posibl wrth sicrhau bod darparwyr seilwaith niwclear yn fuddiol i'r cymunedau o'u cwmpas ac yn annog cefnogaeth gymunedol i gynlluniau. Fodd bynnag, nid yw gwneud pob budd cymunedol yn ystyriaeth gynllunio berthnasol yn angenrheidiol nac yn briodol bob amser i gyflawni'r nod hwn. Mae prosiectau niwclear newydd eisoes yn darparu buddion cymunedol sylweddol ar wahân i'r broses gynllunio. Er enghraifft, bydd model ariannu Sylfaen Asedau Rheoleiddiedig Sizewell C yn hwyluso mwy o fuddsoddiad mewn hyfforddiant a phrentisiaethau yn y rhanbarth, yn ogystal â lleihau costau ynni hirdymor i gartrefi'r DU.

Rydym yn pryderu ynghylch deddfu i wneud pob budd cymunedol, gan gynnwys y rhai nad ydynt yn gwasanaethu diben cynllunio, yn ystyriaethau perthnasol mewn penderfyniadau cynllunio. Byddai hyn yn peryglu llwybrau newydd ar gyfer her gyfreithiol ac oedi ychwanegol, a byddai'n tanseilio'r egwyddor hirsefydlog y dylai caniatâd cynllunio fod yn seiliedig ar ffactorau sy'n ymwneud yn uniongyrchol, yn deg ac yn rhesymol â'r datblygiad perthnasol yn unig. Gallai pobi buddion cymunedol i'r broses gynllunio hefyd arwain at lai o hyblygrwydd i sicrhau mai'r buddion yw'r hyn y mae'r gymuned ei eisiau mewn gwirionedd, o bryd i'w gilydd.

Yn lle hynny, byddwn yn cryfhau disgwyliadau polisi ar fuddion economaidd-gymdeithasol o fewn fframwaith yr NPS ac yn ystyried unrhyw newidiadau perthnasol i ganllawiau adran 106 i roi eglurder pellach i'r sector. Byddwn yn anelu at ddiweddarau EN-7 a chyhoeddi unrhyw newidiadau perthnasol i ganllawiau ar adran 106 o fewn 12 mis.

Argymhelliad 37

Cydraddoli safle'r NDA er budd y GDF

Rydym wedi ystyried yr argymhelliad ac yn cytuno â'i fwriad a'r rhan fwyaf o'i sylwedd. Fodd bynnag, ein barn ni yw y gallwn fabwysiadu dull mwy strategol nag a awgrymwyd gan y tasglu, gan wneud y mwyaf o'r manteision a chaniatáu mwy o gydlyniant â ffrydiau gwaith perthnasol eraill. Felly, byddwn yn:

- Fel yr argymhellwyd, rhoi statws Blaenoriaeth Genedlaethol Hanfodol (BCN) i'r GDF a'r seilwaith cysylltiedig fel rhan o ddiweddariad i'r Datganiad Polisi Cenedlaethol (NPS) ar gyfer y Seilwaith Gwaredu Daearegol (GDI);
- Mynd ar drywydd deddfwriaeth sylfaenol i ganiatáu i'r NDA ac aelodau Grŵp yr NDA gael statws Ymgymwr Statudol yn Lloegr, gyda set gytunedig o bwerau prynu gorfodol. Mae hyn yn ogystal â gwelliannau diweddar i Ddeddf Cynllunio 2008 gan Ddeddf Cynllunio a Seilwaith 2025, a fydd yn galluogi darpariaethau i ddarparu mynediad haws at dir ar gyfer arolygon i ymgeiswyr DCO;
- Cyflwyno deddfwriaeth eilaidd i ddiwygio'r Gorchymyn Datblygu Cyffredinol a Ganiateir (GPDO) yn dilyn ymgynghoriad cyhoeddus i gyflwyno PDRau penodol yn Lloegr ar gyfer yr NDA a datblygwr y GDF;
- Cynnal dadansoddiad ac ymgysylltiad pellach â MHCLG, NDA, datblygwr y GDF a CoRWM (ymysg eraill) i asesu a allai llwybr cynllunio amgen ar gyfer yr ymchwiliadau twll turio dwfn fod yn fwy priodol a chymesur.

Byddwn yn cwblhau'r holl gamau gweithredu a amlinellir uchod erbyn mis Rhagfyr 2027.

Argymhelliad 38

Dylai byrddau asesu diwylliant eu sefydliad, gan gynnwys diwylliant diogelwch, a chymryd camau pendant i'w alinio â chyflawni eu hamcanion strategol gydag effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd radical

Mae'r llywodraeth yn cefnogi'r argymhelliad hwn yn llwyr, gan gynnwys y dull o sicrhau bod Byrddau'n cymryd cyfrifoldeb am newid diwylliant. Rhaid i uwch arweinwyr o fewn pob sefydliad yn y sector, rheoleiddwyr, deiliaid dyletswyddau a'u cadwyni cyflenwi, gymryd camau i weithredu'r berchnogaeth, y rheolaeth a'r monitro sydd eu hangen i yrru'r newid diwylliant angenrheidiol i gyflawni amcanion strategol yn ddiogel ac yn effeithlon.

Thema allweddol a nodwyd gan y Tasglu oedd diwylliant dwfn o hunanfodlonrwydd ac osgoi risg eithafol ar draws y sector; 'meddylfryd status quo' sy'n parhau â'r cylch o aneffeithlonrwydd ac sy'n rhwystr sylfaenol i gynnydd a chyflawniad. Gellir dod o hyd i'r diwylliant hwn ar draws y sector a rhaid ei oresgyn i sicrhau bod yr argymhellion eraill yn cael eu gweithredu'n llwyddiannus.

Trwy'r llythyr gan y Canghellor at y diwydiant (gweler argymhelliad 45) rydym yn anfon neges glir at arweinwyr y diwydiant a rheoleiddwyr i asesu'r ffordd y mae eu sefydliad yn ymdrin â rheoli risg, ac i herio eu hunain ynghylch a yw'r rhai sydd â'r dasg o reoli risg wedi'u grymuso'n briodol i wneud barn synhwyrol ar risg dderbyniol, neu a ddylai lleoliad neu fandad y gwneuthurwyr penderfyniadau hynny newid. Rydym wedi comisiynu'r sector i sefydlu o fewn pedwar mis:

- Sut mae pob sefydliad yn bwriadu cefnogi cyflawni rhaglen niwclear y llywodraeth yn amserol ac yn gost-effeithiol gan gynnal diogelwch.
- Nodi newidiadau i brosesau a allai wella cyflymder, cymesuredd a chydlynw, yn ogystal â mesurau a allai gynyddu'r archwaeth am risg o fewn y gyfraith.
- Pa fesurau y bydd pob sefydliad yn eu cymryd i ymateb i'r materion diwylliannol a nodwyd yn adroddiad y Tasglu.
- Lle bo'n berthnasol, sut y gellir addasu trefniadau cytundebol i sicrhau bod cymhellion yn cyd-fynd â chyflenwi niwclear newydd yn brydlon.

Byddwn yn gofyn i Brif Weithredwyr y rheoleiddwyr a'r diwydiant perthnasol fynychu cyfarfodydd y Panel Gweithredu Adolygiad Niwclear yn Hydref 2026 i nodi sut y byddant yn gweithredu ar yr argymhelliad hwn.

Argymhelliad 39

Dylai'r Bwrdd Cyflenwi Sgiliau Niwclear gyflymu ymdrechion i feithrin gwybodaeth a phrofiad mewn gweithlu amrywiol gyda mwy o ffocws ar sgiliau annhechnegol, ochr yn ochr ag arbenigedd technegol, er mwyn diwallu anghenion y dyfodol

Rydym yn derbyn yr argymhelliad hwn. Gyda sector niwclear y DU yn symud i gyfnod o ehangu cyflym, mae'r Cynllun Sgiliau Niwclear (sydd wedi bod yn weithredol ers mis Mai 2024) yn cael ei ariannu a'i adnoddau gan y llywodraeth a'r diwydiant, i ddarparu'r gweithlu amrywiol a medrus a'r 24,000 o rolau newydd sydd eu hangen ar draws y sector niwclear sifil ac amddiffyn erbyn 2030. Byddwn yn defnyddio'r Cynllun i weithredu Argymhelliad 39 yn llawn.

Bydd y Cynllun Sgiliau Niwclear yn sicrhau bod yr elfennau o fewn Argymhelliad 39 yn cael eu cyflwyno'n gydlynol, ac mae'r adroddiad yn atgyfnerthu'r angen i barhau i gyflwyno'r ymyriadau hyn yn gyflym:

- Cynyddu graddfa'r rhaglen Gyfnewid dros y pum mlynedd nesaf, gan dargedu cynnydd o 20 lleoliad y flwyddyn yn 2026-27 i 160 y flwyddyn erbyn 2029-30.
- Bydd y rhaglen Hyfforddiant Arbenigwyr Sector (contract i'w osod ym mis Ebrill 2026) a chynllun Partneriaid Diwydiant (dan ddatblygiad) ar gyfer gweithwyr uwch ac ymddeolwyr yn harneisio gwybodaeth gan weithwyr uwch ac ymddeolwyr, gan drosglwyddo arbenigedd i staff sydd ar ddechrau eu gyrfaoedd trwy fentora a hyfforddi.

- Gweithio gyda'r Sefydliad Niwclear i dreialu digwyddiadau cymunedol arweinyddiaeth ledled y sector yn y flwyddyn ariannol 26/27.

Bydd elfennau eraill o Argymhelliad 39 (e.e. creu ymyriadau â ffocws ar ddatblygu goddefgarwch risg, gallu digidol a dynol ar draws y gweithlu ehangach) bellach yn cael eu cynnwys yng nghwmpas y Cynllun Sgiliau Niwclear. Rydym hefyd yn cydnabod y bydd canlyniadau o Argymhellion 6 a 41 yn debygol o arwain at ofynion hyfforddi newydd. Bydd y Tîm Sgiliau Sector Niwclear (NSST) yn cydweithio ag amrywiaeth o gyrff sgiliau, perchnogion yr argymhellion hyn, y Bwrdd Cyflawni Sgiliau Niwclear a'r Cyngor Gweithredol Sgiliau Niwclear, i asesu ac integreiddio'r cynigion hyn i lywodraethu'r Cynllun Sgiliau Niwclear erbyn mis Medi 2026.

Argymhelliad 40

Gwella'r telerau ac amodau ar gyfer rolau rheoleiddio sy'n gofyn am farn dechnegol gref fel bod gweithwyr proffesiynol medrus yn cael eu denu a'u cadw

Rydym yn derbyn yr argymhelliad hwn. Mae gwaith ar y gweill i gasglu'r data sy'n gysylltiedig â rolau a thâl gyda'r bwriad o gael cynllun gweithredu ar waith erbyn Haf 2026.

Bydd hyn yn ategu gwelliannau parhaus yn DEFRA i ddenu a chadw gweithwyr proffesiynol medrus mewn rolau cynllunio perthnasol, a fydd yn cyflymu prosesau ar gyfer ynni niwclear.

O fewn Amddiffyn, bydd gwaith ar yr argymhelliad hwn yn cael ei gwblhau ar y cyd â gweithredu'r uno (Argymhelliad 4).

Argymhelliad 41

Dylai'r llywodraeth a'r diwydiant sefydlu rhaglen ddigidol niwclear i gyflymu'r defnydd o dechnolegau digidol, gan gynnwys deallusrwydd artifffisial, fel offer i arbenigwyr foderneiddio dulliau o ddiogelwch a rheoleiddio gydol oes

Bydd y Llywodraeth yn sefydlu rhaglen ddigidol niwclear i gynyddu'r defnydd o dechnolegau digidol (gan gynnwys deallusrwydd artifffisial), a fydd yn moderneiddio dulliau gan gynnwys ar ddiogelwch, rheoleiddio a pheirianeg.

Elfen allweddol o'r dull hwn fydd sefydlu rhwydwaith o brifysgolion, yn canolbwyntio ar gymhwyso technolegau digidol uwch i ddiogelwch a rheoleiddio niwclear. Byddai'r rhwydwaith yn cydweithio â grwpiau ymchwil ac arloesi i dynnu ar allu hyfforddi a datblygu digidol presennol.

Byddwn yn mynd ymhellach. Yn ystod 2026, bydd y Cynllun Sgiliau Niwclear yn cael ei ddatblygu ymhellach i roi pwyslais cryfach ar sgiliau digidol, gan gefnogi uwchsgilio'r gweithlu niwclear presennol a'r dyfodol i gefnogi'r argymhelliad hwn. Bydd y ddarpariaeth yn cael ei halinio â mecanweithiau a mentrau presennol i sicrhau bod sgiliau digidol wedi'u hymgorffori ar draws gweithgaredd denu, hyfforddi a chadw gweithlu ar gyfer y sector.

Bydd gallu'r gweithlu yn cael ei gryfhau trwy gyfuniad o hyfforddiant doethuriaeth, ymchwil ôl-ddoethuriaeth a darpariaeth cyrsiau byr. Byddai hyn yn cynnwys cyflwyno rhaglen hyfforddi i uwchsgilio myfyrwyr a gweithwyr proffesiynol niwclear presennol yn gyflym wrth gymhwyso deallusrwydd artiffisial a dulliau digidol uwch i ddiogelwch a rheoleiddio niwclear.

Argymhelliad 42

Datblygu ac ariannu Strategaeth a Chynllun Gweithredu Rhyngwladol ar y cyd rhwng y Llywodraeth a'r Rheoleiddiwr

Mae'r llywodraeth yn cytuno â'r argymhelliad a bydd yn sefydlu strategaeth a chynllun cyflawni rhyngwladol ar y cyd rhwng y llywodraeth a'r rheoleiddiwr erbyn Hydref 2026. Bydd y strategaeth ryngwladol yn canolbwyntio ar gefnogi a galluogi'r Swyddfa Rheoleiddio Niwclear (ONR) i ymgysylltu'n rhyngwladol i gefnogi uchelgeisiau lleoli domestig ac allforio Llywodraeth Ei Fawrhydi, gan leihau rhwystrau i'r farchnad a chyflymu trwyddedu lle bo modd.

Cefnogir hyn gan gyllid wedi'i dargedu o £1.3m ar gyfer yr ONR a'r Asiantaeth Amgylchedd i ddatblygu fframwaith a fydd yn galluogi cydnabyddiaeth gydfuddiannol o asesiadau lle bo'n briodol, wedi'i ategu gan ddiwydrwydd dyladwy. Bydd y dull hwn yn cael ei ddefnyddio fel templed ar gyfer cydweithio agosach â rheoleiddwyr Ewropeaidd i gyflymu'r defnydd o dechnolegau newydd, gan gynnwys SMRau.

Mae'r ONR eisoes wedi cychwyn prosiect carlam i roi'r fframwaith ar waith i gyflawni ymrwymadau o dan Bartneriaeth yr Iwerydd a sefydlu'r llinell sylfaen ar gyfer cydweithio rhyngwladol ehangach. Bydd hyn yn trin ac yn rheoli risgiau i sicrhau nad oes unrhyw wanhau mewn safonau na chanlyniadau a dim colli annibyniaeth. Mae hyn yn targedu cael ei gyflawni yng Ngwanwyn 2026.

Argymhelliad 43

Dylai'r Llywodraeth sicrhau cymesuredd yn seiliedig ar risg mewn trwyddedau allforio a sefydlu pwynt cyswllt pwrpasol ar gyfer materion trwyddedu allforio niwclear

Mae cwmnïau sy'n allforio eitemau sy'n gysylltiedig â niwclear eisoes yn cael eu hannog i ofyn am drwyddedau pum mlynedd wrth gyflwyno ceisiadau am drwyddedau allforio, er mwyn adlewyrchu natur y sector niwclear. Dylai cwmnïau ofyn am y rhain fel safon. Rhoddir ystyriaeth i roi trwyddedau deng mlynedd os yw'n briodol.

Bydd ein dull yn seiliedig ar risg ac yn gymesur. Mae angen i'r wybodaeth sydd ei hangen i gefnogi cais am drwydded fod yn ddigonol i'r llywodraeth wneud penderfyniad cadarn a gwybodus ynghylch a ddylid rhoi'r drwydded, fesul achos, ond nid oes angen mynd y tu hwnt i hyn oni bai ei fod yn cael ei ofyn yn benodol. Caiff y gofynion ar gyfer cadw cofnodion eu hadolygu'n rheolaidd, a gofynnwyd i gwmnïau sy'n allforio eitemau sy'n gysylltiedig â niwclear roi eu barn ar y mater hwn mewn blynyddoedd blaenorol ac mae newidiadau wedi'u gwneud yn

unol â hynny. Rhagwelir y bydd adolygiadau tebyg yn digwydd yn y blynyddoedd i ddod, ond rydym yn croesawu adborth gan y sector niwclear ar unrhyw faterion y gallent fod yn eu profi.

Yn gyffredinol, caiff ceisiadau sy'n union yr un fath â thrwyddedau a roddwyd yn flaenorol eu prosesu'n brydlon, ond os bu sawl ailadrodd o'r fath, efallai y bydd angen adnewyddu'r sicrwydd sydd ei angen gan lywodraeth gwlad arall, a bydd hyn yn cynyddu'r amser a gymerir i brosesu'r cais. Efallai y bydd angen ystyried newidiadau eraill mewn amgylchiadau hefyd, ond caiff pob cais ei brosesu cyn gynted â phosibl. Byddwn yn edrych i ddysgu o darged 20 diwrnod yr Uned Rheoli Allforio ar y Cyd (ECJU) a'i gymhwyso ar draws y system gydag amserlenni priodol gwahanol ar gyfer pob cyfundrefn.

Mae'r Llywodraeth yn fodlon cyhoeddi trwyddedau gyda hyd o ddeng mlynedd ar gyfer ONR ac EA i gefnogi eu gweithgareddau rheoleiddio, a bydd yn gweithredu hyn pan gyflwynir ceisiadau perthnasol am drwydded a phan wneir y penderfyniad i gymeradwyo'r drwydded. Yn ogystal, mae'r llywodraeth yn ystyried sut i wella prosesu'r ceisiadau hyn ymhellach trwy sicrhau'r sicrwydd angenrheidiol gan y llywodraeth o'r partner rheoleiddio wrth i Femorandwm Cyd-ddealltwriaeth (MoU) gael ei drafod.

Mae'r Uned Rheoli Allforio ar y Cyd (ECJU) yn DBT wedi nodi pwyntiau cyswllt ar gyfer cwmnïau niwclear, a bydd y cynrychiolwyr hyn yn cael eu cyflwyno yn ystod cyfarfodydd rheolaidd sydd eisoes yn cael eu cynnal rhwng DESNZ a'r cwmnïau niwclear.

Argymhelliad 44

Dylai ONR ddiwygio ei fodel codi tâl i roi mwy o sicrwydd cost i ddeiliaid dyletswyddau a chefnogi hunanfuddsoddiad mewn gallu ac ymgysylltiad rhyngwladol

Bydd yr ONR yn adolygu ei fodel codi tâl. Bydd angen i unrhyw newidiadau sicrhau bod gallu'r ONR i reoleiddio'r diwydiant niwclear yn effeithiol yn cael ei gynnal a'i ddiogelu ar gyfer y dyfodol wrth ddarparu mwy o sicrwydd ariannol ac eglurder i ddeiliaid dyletswyddau. Bydd unrhyw newid i strwythur codi tâl yr ONR yn gofyn am welliannau i sawl darn o ddeddfwriaeth.

Bydd model codi tâl diwygiedig yn cyflawni'r canlyniadau canlynol:

- ar gyfer ONR, dylai sicrhau bod ganddo annibyniaeth ariannol, gan ystyried hinsawdd economaidd a gwleidyddol gynyddol heriol a bod yn hyblyg i alluogi ONR i ymateb i weithgareddau a gwaith newydd, gan ganiatáu ar gyfer rhagolygon mwy cywir, darparu mwy o wydnwch ariannol, a gwneud y model codi tâl yn llai dwys o ran adnoddau i'w redeg;
- Dylai ddarparu sicrwydd ynghylch llywodraethu ariannol ONR a lleihau'r angen i gefnogi ONR gyda benthyciadau cyfalaf gweithio;
- Dylai gynyddu rhagweladwydd a thryloywder ffioedd a thaliadau a rhoi mwy o hyblygrwydd i gefnogi gwerthwyr a thechnolegau niwclear newydd;

Mae gan oedi gost. Er bod gwaith yn cael ei wneud i sefydlu strwythur codi tâl newydd, bydd adolygu ac egluro prosesau gweinyddol presennol, y gellir eu gwneud yn gyflymach, yn mynd rhywfaint o'r ffordd i gyflawni gwelliannau sylweddol i ddarparu mwy o ragweladwyedd ac eglurder i randdeiliaid.

Argymhelliad 45

Ymdrechion cyhoeddus a phreifat i leihau gor-euro ac osgoi risg

Bydd y Llywodraeth yn archwilio mecanweithiau contractio sy'n rhoi cymhellion i atebion mwy cymesur ar gyfer cyflawni prosiectau niwclear i ALARP.

Mae Canghellor y Trysorlys wedi anfon llythyr agored at y diwydiant niwclear a rheoleiddwyr yn datgan yn ddiamwys bod pŵer niwclear ac adnewyddu'r atalfa niwclear yn flaenoriaethau cenedlaethol strategol i'r Deyrnas Unedig. Mae'r Canghellor wedi nodi disgwyliadau'r llywodraeth o ran rheoleiddio cymesur, sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau, a symudiad i ganolbwyntio ar leihau cymhlethdod diangen a cheidwadaeth ormodol mewn gwneud penderfyniadau niwclear. Gofynnwyd i arweinwyr y sefydliadau hyn nodi cynlluniau o fewn chwe mis i gefnogi cyflawni rhaglen niwclear y Llywodraeth yn amserol ac yn gost-effeithiol wrth gynnal diogelwch. Nodir rhagor o fanylion yn y [llythyr](#) a gyhoeddwyd.

Argymhelliad 46

Dylai'r Llywodraeth leihau ansicrwydd ynghylch rhyddhau safleoedd ar gyfer prosiectau niwclear yn y dyfodol

Mae'r llywodraeth eisiau i brosiectau credadwy gael eglurder ynghylch argaeledd tir niwclear newydd posibl a chael llwybrau cyflym i ddechrau trafodaethau masnachol gyda thirfeddianwyr. Dylai proses Piblinell y Fframwaith Niwclear Uwch helpu datblygwyr i ddangos hygrededd i dirfeddianwyr, ac ni fydd y Llywodraeth yn gwrthwynebu i brosiectau Piblinell Fframwaith Niwclear Uwch y DU a gymeradwywyd ddechrau trafodaethau masnachol i archwilio mynediad at dir sydd ar gael.

Ar gyfer daliadau tir niwclear sifil y sector cyhoeddus sydd ar gael, bydd y Llywodraeth yn gofyn i'r NDA a GBE-N hysbysu'r llywodraeth ar unwaith am unrhyw ddulliau credadwy a bydd y Llywodraeth yn darparu ymateb cychwynnol o fewn 28 diwrnod. Bydd y Llywodraeth yn monitro diddordeb yn agos i sicrhau bod ymgysylltiadau'n symud ymlaen yn gyflym. Ar gyfer tir preifat, mae'n iawn bod tirfeddianwyr yn penderfynu ar eu dull eu hunain. Fodd bynnag, byddai'r llywodraeth yn annog ymgysylltiad adeiladol, yn enwedig gyda phrosiectau Piblinell y gall eu safle yn y biblinell helpu i ddangos hygrededd eu cynigion i dirfeddianwyr.

Nod y camau hyn yw lleihau ansicrwydd, rhoi arwyddion cadarnach i ddatblygwyr yn gynharach, a chefnogi cynnydd mwy amserol prosiectau credadwy.

Argymhelliad 47

Dylai'r Llywodraeth sefydlu cynllun cyflawni a goruchwyliaeth gyfatebol i sicrhau bod yr argymhellion a nodir yn yr adroddiad hwn yn cael eu cyflawni'n amserol

Mae'r ddogfen hon yn nodi ein cynllun gweithredu ar draws holl argymhellion y Tasglu.

Bydd y cyflawni'n cael ei oruchwyllo gan Banel Gweithredu Rheoleiddio Niwclear (NRIP). Bydd y cyngor bach, arbenigol hwn, dan gadeiryddiaeth DESNZ, yn darparu parhad o'r Tasglu ac yn ymgorffori swyddogaeth herio gref drwy gydol y gweithrediad. Bydd NRIP yn cynnwys uwch ffigurau o bob rhan o'r llywodraeth, rheoleiddwyr a diwydiant ochr yn ochr â chynrychiolaeth annibynnol o'r Tasglu Rheoleiddio Niwclear a bydd yn:

- Dwyn rheoleiddwyr i gyfrif am symud i reoleiddio cymesur sy'n galluogi; alinio amserlenni; defnyddio adolygiadau ar y cyd a chyfochrog; lleihau dyblygu; a chymhwyso ALARP/BAT yn gyson.
- Dwyn adrannau'r llywodraeth i gyfrif am gyflawni'r diwygiadau deddfwriaethol a rheoleiddiol sydd eu hangen, moderneiddio prosesau cynllunio, trwyddedu ac amgylcheddol, a chael gwared ar ffynonellau oedi diangen.
- Dwyn deiliaid dyletswyddau a chwmnïau ar draws y sector i gyfrif am fanteisio ar y cyfleoedd a grëwyd gan ddiwygio: safoni tystiolaeth, dysgu unwaith ac atgynhyrchu sawl gwaith, osgoi gor-euro a gor-arbenigo, a rhoi'r gorau i weithgaredd sy'n ychwanegu cost ac amser heb liniaru risg.
- Sicrhau newid diwylliannol ar draws y sector, gan ddysgu o Haddon-Cave, gan adlewyrchu cyfarwyddyd y Prif Weinidog bod cyflawni yn hanfodol a bod amser yn ffactor risg ynddo'i hun. Bydd NRIP yn sicrhau bod deiliaid dyletswyddau a chwmnïau eraill yn mabwysiadu'r ymddygiadau galluogi, seiliedig ar risg sydd eu hangen i lwyddo trwy weithio gyda nhw mewn partneriaeth agos ar draws y sector.

Bydd aelodau'r NRIP yn cael y grym i herio, cynghori a chefnogi timau cyflawni'n uniongyrchol, gan dynnu ar brofiad dwfn o bob rhan o'r cymunedau niwclear, rheoleiddio ac amddiffyn. Bydd y Llywodraeth yn sefydlu tîm cyflawni cymysg o dan NRIP, gan dynnu ar swyddogion o Adrannau Llywodraeth Eraill (OGDau), a cheisio cefnogaeth gan y diwydiant, i yrru cynnydd.

Bydd NRIP yn cyfarfod o leiaf ddwywaith y flwyddyn ac yn darparu diweddariadau rheolaidd i Brif Ysgrifennydd y Prif Weinidog, yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiogelwch Ynni a Sero Net a'r Ysgrifennydd Amddiffyn. Bydd yn cyhoeddi adroddiad terfynol pan fydd y gweithrediad yn dod i ben, gan ddarparu asesiad tryloyw o'r cyflawniad yn erbyn yr uchelgeisiau a nodir yn y cynllun hwn.

Atodiad B: Rhestr o dalfyriadau

ALARA – Mor Isel ag y Gellir ei Gyrraedd yn Rhesymol

ALARP – Mor Isel ag sy'n Rhesymol Ymarferol

AMR – Adweithydd Modiwlaidd Datblygedig

BAT – Technegau Gorau sydd ar Gael

BNG – Elw Net Bioamrywiaeth

BSOs – Amcanion Diogelwch Sylfaenol

CNI – Prif Arolygydd Niwclear

CNP – Blaenoriaeth Genedlaethol Hanfodol

CoRWM – Pwyllgor Rheoli Gwastraff Ymbelydrol

CPR – Rheolau Gweithdrefn Sifil

CPRC – Pwyllgor Rheolau Gweithdrefn Sifil

DESNZ – Yr Adran Diogeled Ynni a Sero Net

DBT – Yr Adran Fusnes a Masnach

DCO – Gorchymyn Caniatâd Datblygu

DEFRA – Adran yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig

DNE – Menter Niwclear Amddiffyn

DNSR – Rheoleiddiwr Diogelwch Niwclear Amddiffyn

EA – Asiantaeth yr Amgylchedd

ECJU – Uned Rheoli Allforio ar y Cyd

EDPs – Cynlluniau Cyflawni Amgylcheddol

EIA – Asesiad Effaith Amgylcheddol

EN 7 – Datganiad Polisi Cenedlaethol ar gyfer cynhyrchu ynni niwclear

EOR – Adroddiad Canlyniadau Amgylcheddol

GBE-N – Ynni Prydain Fawr – Niwclear

GB – Prydain Fawr

GDF – Cyfleuster Gwaredu Daearegol

GDI – Seilwaith Gwaredu Daearegol

GRA – Canllawiau ar gyfer Gofynion ar gyfer Awdurdodiad

GW – Adweithydd Gigawat

HMG – Llywodraeth Ei Fawrhydi

HRA – Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd

HSE – Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch

HSWA – Deddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1974

IAPI – Asesiad Cychwynnol o Brif Faterion

JR – Adolygiad Barnwrol

KC – Cynghorwr y Brenin

LNT – Llinol Di-drothwy

LURA – Deddf Ffyniant Bro ac Adfywio 2023

MHCLG – Y Weinyddiaeth Tai, Cymunedau a Llywodraeth Leol

MoD – Y Weinyddiaeth Amddiffyn

MoU – Memorandwm o Ddealltwriaeth

NDA – Awdurdod Datgomisiynu Niwclear

NPPF – Fframwaith Polisi Cynllunio Cenedlaethol

NPS – Datganiad Polisi Cenedlaethol

NRF – Cronfa Adfer Natur

NRIP – Panel Gweithredu Rheoleiddio Niwclear

NSIP – Prosiect Seilwaith o Arwyddocâd Cenedlaethol

NSST – Tîm Sgiliau'r Sector Niwclear

OGD – Adran Llywodraeth Arall

ONR – Swyddfa Rheoleiddio Niwclear

OPZs – Parthau Cynllunio Amlinellol

PIA – Deddf Cynllunio a Seilwaith 2025

R2P2 – Fframwaith Lleihau Risgiau, Diogelu Pobl

REPPIR19 – Ymbelydredd (Rheoliadau Parodrwydd Argyfwng a Gwybodaeth Gyhoeddus)
2019

S106 – Adran 106 o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990

SAPs – Egwyddorion Asesu Diogelwch

SDO – Gorchymyn Datblygu Arbennig

SMR – Adweithydd Modiwlaidd Bach

UK – Y Deyrnas Unedig

WoW – Ffyrdd o Weithio

Mae'r cyhoeddiad hwn ar gael o: www.gov.uk/government/publications/building-our-nuclear-nation-government-response-to-the-nuclear-regulatory-review-2025

Os oes angen fersiwn o'r ddogfen hon arnoch mewn fformat mwy hygyrch, anfonwch e-bost at alt.formats@energysecurity.gov.uk. Dywedwch wrthym pa fformat sydd ei angen arnoch. Bydd o gymorth i ni os dywedwch pa dechnoleg gynorthwyol rydych chi'n ei defnyddio.